

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
БЕОГРАД

Пословни број: К-По2 1/2014

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА ОДРЖАНОГ дана 29. октобра 2015. године

Председник већа: Можемо сести. 29. октобар 2015. године. Рочиште за главни претрес у кривичном поступку Одељења за ратне злочине, Вишег суда у Београду К-По2 1/14, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва.

Рочиште, главни претрес биће звучно снимано, те снимак истог и транскрипт истог биће саставни део, као и до сада, записника о главном претресу.

Судско веће у неизмењеном саставу на које до сада није било примедби, колико видим, неће ни сада бити.

Констатујемо да је приступио заменик у Тужилаштву за ратне злочине Душан Кнежевић.

Обавештен сам да су сви оптужени приступили, па их нећу ни прозивати, али то већ када су брнаиоци у питању је потребно. Дакле, редом како су у оптужници оптужени наведени:

-за оптуженог Девчића адвокат Бранкица Мајкић.

Адв. Бранкица Мајкић: Добар дан, присутна.

Председник већа: Само Ви у овом случају, је ли, да, нараво.

Потом адвокат Радоје Алексић за оптуженог Крњајића, потом, за оптуженог Миодрага Димитијевића данас је адвокат Борис Зорко, је ли тако, само Ви, адвокат Живић Јасмина за оптуженог Перића, адвокат Бранко Димић за оптуженог Јосиповића, за оптуженог Влајковића такође адвокат Борис Зорко, за оптуженог Димитријевић Јована адвокат Гордана Живановић, адвокат Слободан Живковић за оптуженог Сашу Стојановића, адвокат Здравко Крстић за оптуженог Косијера и адвокат Бранислава Фурјановић за оптуженог Петронија Стевановића.

Колико видим, овде је и судски вештак Бошко Антић, стручни саветник не, је ли тако? А у публици је, добро, ја се надам да из публике..., мада би било боље због комуникације да он пређе овде па да седи где је и седео до сада да би чуо и да будемо сигурни да нема у томе неког неспоразума.

Обавештен сам да су приступили сведоци Милан Милошевић, је ли тако, као Никола је био предложен, а испоставило се да је њему право име Милан, о чему ћемо вас посебно информисати о томе и Живан Стојковић, значи, њих двојица.

Што се тиче сведокиње Маријане Радочај, она је ионако била предвиђена за сутра, међутим, извесно је да ни данас, ни сутра нећемо имати ту прилику, само молим да ми се достави овај регистратор са документацијом, са овим извештајима које смо добили кроз поступак, на крају је сасвим, међународне правне помоћи суд је, наравно, имао намеру и жељу да овог сведока, сведокињу, оштећену да чује, не само сада, наравно, него и пре неколико година пре доношења оне прве пресуде, испоставило се, што морамо прихватити као такво, нема друге, да ова сведокиња према извештају који је добила наша служба, самим тим и ми као суд овде, није у таквом здравственом стању да би могла да сведочи. Овде се у лијечничкој потврди од 14. октобра ове године, наравно, наводи да је њено садашње стање иза операције можданих овојница са последицама операције главе и да није способна поднети психо-физичке напоре, те није способна присуствовати као сведок и то, пошто смо тражили да се то прецизира, на саслушању, како кажу овде, Жупанијског суда у Вуковару, што се односи, наравно на видео-линк, тако да, нажалост, овај доказ, како се види, нећемо моћи да изведемо. То је било предвиђено за сутра, видећемо наравно да ли ћемо оно што је за данас било предвиђено, дакле, вештак и ова два сведока данас окончати и од тога ће зависити шта ћемо и да ли ћемо онда сутра нешто и радити у том смислу, о чему ћемо опет водити рачуна из разлога пре свега, што овде на претрес, бар неки од оптужених долазе са извесне удаљености које им, нема сумње, није лако да пређу, а да их и кошта и то колико кошта да им није лако да поднесу, у што, такође, у принципу, не сумњамо.

Друго што би требало да се обавесте присутни, сада пре него што почнемо са претресом, је да смо дакле, као што сам рекао, тражили, позив упућивали за предложеног, дакле, прихваћеног сведока, како је наведено Никола Милошевић, припадник Војно-безбедносне агенције која нас је обавестила, а према оним подацима које смо им доставили након тога о ком би се лицу могло радити, да се ради о Милану Милошевићу; наведени су и његови подаци и дужности на којима је све био, тако да се овај предлог, претпостављам, дакле, закључили смо на ово лице односи, а како је дошло до тога да сматрате да се он зове Никола, има неколико Никола Милошевића, могуће да је забуна око тога настала, ми смо закључили, у сваком случају, ово лице са подацима како нам је ВБА доставила да сте на њега мислили и да у том смислу ћемо њега позвати као сведока. Он је приступио, па ћемо видети да ли је то и тако, с обзиром да он до сада није био сведок у овом предмету. То око тога. Потом, бранилац оптуженог Стевановића, адвокат Бранислава Фурјановић нам је ставила у једном поднеску који је примљен 20. октобра у суд, предлог за извођење доказа, то ћемо, подсетићете ме касније на претресу, нећемо сада, али по окончању овог данас, требаће нам мало разјашњења

онога на шта сте мислили, односно шта се практично са овим предлогом хоће. Са друге стране, у вези са исказом вештака на прошлом претресу око кога смо, ја мислим, сви ми учесници у овом поступку, транскрипт, што се показало технички најзгодније, доставили и адвокат Бранкица Мајкић је доставила суду поднесак, о коме ћемо се, опет нешто мало касније посветити.

И то, да не заборавим, наравно, као што сам био рекао прошли пут, надам се да ме господин Миодраг Димитријевић чује, као што смо рекли, да ли ме чујете, добро, схватам да ме чујете, у вези са оним документом чију аутентичност оспоравате, ми смо тражили да нам се достави и оригинал, за фотокопију бисмо лако, наравно, а и не само то, него и документација друга ове, дакле, Друге бригаде, потом Друге или Прве дивизије, којој је та Друга бригада припадала, као и војне области - она документација коју сте наводили у својим дописима пре да ли 2012. године, а и сад скоро, са оним подацима како сте то били ставили, то смо дакле тражили од Војног архива, такође и од Команде копнене војске у Нишу, све у међувремену од последњег претреса за ових више-мање годину дана, испоставило се да то не иде тако брзо и глатко како би се могло очекивати, тако да за сада тражено и одговоре на наше тражење нисмо добили, тако да је то и даље у процесу. Да ли сте ме разумели? Мислио сам на господина Димитријевића, клима главом, дакле, јесте. Јесте ли се изненадили? Нисте. Добро.

Колико видим нема никаквих предлога да се претрес не одржи, те с тога суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да **СЕ** главни претрес **ОДРЖИ**.

На прошлом претресу, последњи пут, дакле, чули смо излагање судског вештака Бошка Антића и када је оно било окончано тада смо и претрес окончали, тако је, сматрали смо најпогодније, те оно што нам дакле сада предстоји је испитивање вештака, ако буде, што ће вероватно бити, питања посебних за вештака, тако да Вас позивам овде за говорницу, уколико схватам да Вам стајање за овим пултом није тешко, а потребно је, наравно, да Вам буде микрофон ту при руци.

Предлог за вештачење постављен од стране одбране, али не само једног, него двојице оптужених, чини ми се, у сваком случају бранилац Зорко или његов брањеник, односно брањеници имају први право на постављање питања, тако да изволите.

Адв. Борис Зорко: Хвала поштовани суде, ја бих само хтео пре него што почнем са питањима, ја бих само хтео да укажем већу на нешто што се у међувремену појавило, односно што је господин Антић доставио и о чему је говорио, а што процесно може бити проблем и наравно што господин Антић није морао, са чим није морао да буде упознат. Ради се о информацији која је приложена у овом допунском изјашњењу, конкретно реч је о информацији под називом „Малтретирање, злостављање и злочини над мештанима хрватске националности из села Ловас, Управа безбедности, Савезни секретаријат за народну одбрану, Строго поверљиво број 540 од 25. октобра 1991. године“. Ја бих

најпре имао један процесни предлог, а односио би се на то да се конкретно ова информација и друге информације које су везане за ову информацију изузму из корпуса доказа у овом поступку, а то једноставно из разлога што, не само што она није потписана и што долази, да кажем, у овој форми у којој долази, него из разлога што је она очигледно сачињена на основу изјава окривљених у поступку које су изузете у истом овом поступку на самом почетку мислим отварања претреса пре, говорим о поступку пре укидања првостепене одлуке, дакле, ради се о изјавама и окривљеног Димитријевића и Перића и Влајковића и ова информација је сачињена на основу материјала који је већ изузет из поступка и издвојен као такав, обзиром да је прикупљен супротно одредбама ЗКП-а. То би требало да аналогно важи за исту ову информацију која је очигледно у једној слободној форми сачињена и као таква по становишту одбране оптуженог Димитријевића и Влајковића она није подобна да, и не би смела да буде део корпуса доказа. То исто важи и за део транскрипта где је господин Антић такође поменуо ту информацију Војне безбедности, па имајући у виду природу тог доказа, ја имам тај процесни предлог најпре да веће одлучи о изузимању конкретно ове информације. Она је садржана у допунском изјашњењу вештака господина Антића, страна 21 до 23. То би био први процесни предлог. Ја се извињавам што нисам раније на то указао већу поднеском.

Други, такође, процесно питање јесте везано за део експертског извештаја тима за војне анализе, господина Тојненса. Реч је конкретно о извештају господина Тојненса који је као вештак Тужилаштва, ако се не варам, приложио у предмету пред Међународним кривичним трибуналом. Е, сад, и овде процесно имамо једну ситуацију да се вештачење вештака који није приступио и који није овде давао свој исказ, нити да кажем, се изјашњавао поводом тог налаза, без обзира на несумњиво добру намеру господина Антића да нам пружи што више информација, а процесно мислим да нема услова да се ни овај део, да кажем, допунског изјашњења прихвати у корпус доказа јер просто нису испуњени процесни услови ни за такво прихватање налаза вештака без неког додатног испитивања. Ето то су два процесна предлога.

Ја бих имао још један процесни предлог који се тиче налога већа да се одређена документација приказује путем документ камере. Ја бих предложио, наравно, уз дозволу већа да се то исто омогући али у фази када се буду износиле завршне речи, мислим да ће тако бити целисходније и ефикасније и за само веће да се потпуно упознају са тезама учесника у поступку, односно конкретно одбрана, па и Тужилаштво, односно свих који смо да кажем овде са својим задацима.

Тakoђе, што се тиче налога које је веће дало везано за документ који је господин Димитријевић оспоравао, тиче се његове аутентичности, ја бих само волео да укажем већу да је оспоравање тог документа са аспекта садржине, не са аспекта форме у смислу да ли такав документ постоји у војној архиви. Он могуће и постоји. Међутим, одбрана је имала предлог да се обави графолошко-трасолошко вештачење јер је из самог документа, барем мени, индикативно да начин куцања и отисак и јачина отиска указује да нису све странице сачињаване једновремено, односно да је нешто ту докуцавано, додавано и слично. Дакле, ја не могу да спорим могућност да се такав документ нађе заиста у архиву и да га поштовано веће добије као таквог у оригиналу. Међутим, и даље оспорава аутентичност овог

документа са аспекта начина на који је тај документ сачињен и времена када је он настао. Дакле, то су процесни предлози. Хвала, ја бих сада уз Вашу дозволу да почнем са питањима.

Председник већа: За ово последње што сте рекли, ми смо то тако и разумели, за то што сте предложили, свакако би оригинал био неопходан, мислим да се слажемо обојица. За ово што сте поменули за приказивање документације на документ камери или већ према, или на мониторима, свеједно, путем лап-топа и тако даље, нисам баш сасвим разумео. Ми то ипак треба да изведемо све пре завршних речи, не знам да ли сте нешто другачије мислили, јесам ли ја погрешно схватио?

Адв. Борис Зорко: Хвала поштовани суде. Идеја је била, дакле, пошто ће сва документација независно приказивати на документ камери и ако не грешим представља корпус доказа, али да се просто било би можда ефикасније да се у излагању завршних речи омогући да уколико се сматра да је потребно да се већу укаже на неки документ да се онда то омогући уколико техничке могућности то дозвољавају, ето то је једини, то је суштина предлога. Хвала.

Председник већа: А за ово прво што сте говорили, пре свега везано за ову белешку, информацију од ВБА, ако сам добро запамтио, дакле, ради се о документу који је већ био извођен, односно прихваћен као доказ, извођен као такав, као такав цењен? Не изјаве које су, кажете, послужиле као основ за ту информацију.

Адв. Борис Зорко: Извињавам се поштовани суде, уважено веће, само да овде укажем, дакле на страни 23, то је страна 3 овог документа и тачно параграф други каже следеће, ја ћу сада то прочитати, мада бих молио уколико Ви прихватите предлог...

Председник већа: Извините, страна 23, чега?

Адв. Борис Зорко: Тако је, страна 23 допунског изјашњења господина Антића, а то је страна 372 је на врху у горњој десној страни, односно на средини странице се налази број 3 и сада се описује, да кажем, читав догађај, наравно, уколико, само бих хтео претходно да уколико прихватите изузимање овог документа да се и овај део транскрипта који ћу сада изнети такође редигује, односно избаци, а гласи следеће: „На основу досадашњих сазнања“, па имамо звездицу, „најодговорнији за овај злочин су потпуковник Димитријевић од кога је потекла идеја за ову акцију, командант ТО Ваљево, капетан прве класе Дарко Перић, командир чете поручник Радован Влајковић и командант одреда „Душан Силни“ и друга лица која су злостављала мештане и учествовала у акцији чишћења мина према којима треба предузети најригорозније мере јер је посредни тешки злочин“. Е, сад кад погледамо звездицу видимо, доле пише, „Узете су писане изјаве од потпуковника Миодрага Димитријевића, капетана прве класе Дарка Перића и капетана Радомира Савића, поручника Радована Влајковића и Радисава Јосиповића, команданта села Ловас Љубана Деветака и још дванаест војних обвезника“. Дакле, мени је несумњиво да са овом звездицом да се овде ради о изјавама које је Војно-безбедносна агенција узела у првом периоду након самог догађаја и да је реч баш о оним изјавама које су управо раније изузете из поступка

и у том правцу молим веће да размотри предлог да се, пошто је већ веће донело одлуку да се такве информације изузму због њиховог, односно недостатка квалитета да буду уврштене у доказе, онда аналогно томе би и ова информација као таква цела требала бити издвојена из предмета из поступка и ето у томе је суштина предлога. Хвала.

Председник већа: Да ли то, одлука о томе да ли омета на било који начин данас извођење овог доказа?

Адв. Борис Зорко: Поштовани суде, ја не бих постављао питања у вези овог документа док се претходно не одлучи о том предлогу јер мислим да је целисходно најпре о томе одлучити па онда од тога ће вероватно зависити евентуално постављање неких питања, мада ја искрено говорећи, нисам конципирао питања на основу овог документа јер држим да заиста не би требало да буде у доказима. Хвала.

Председник већа: Ми сматрамо овде и сада да смо дужни да време које нам је овде поверено, које можемо да искористимо да треба што ефикасније чинимо, да се одлука о овоме донесе одмах и у овом тренутку мислим да за то времена немамо, да није одговарајући тренутак, а да ћемо о томе донети свакако одлуку и да ћемо имати у виду онда и све оно што би из овог документа могло да произађе. У сваком случају, како сам Вас разумео, пошто заиста не знам напамет, да ли је ова информација била како рекосте у корпусу оних доказа који су били извођени прошли пут? Није, нити је предложена у међувремену. Колегинице Мајкић.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала судија. Ја бих имала такође, процесни један предлог који можда би Вас навео, можда да променимо распоред извођења радњи данас на претресу, па тако можда будемо и ефикаснији. Ја сам у поднеску који сам послала 20. октобра изнела неколико питања за вештака на основу допуне налаза који је дао на последњем главном претресу. Међутим, између осталог дала сам и један предлог, без обзира на став одбране да оптужница није акт који би требало да кажем, на којем би требало да се темељи вештачење. Из онога што смо чули чињеница је да је, односно, да је вештак накнадно сазнао да је дошло до прецизирање оптужнице 28. децембра 2011. године, па је рецимо први мој неки предлог био да се достави прецизирана оптужница од 02. септембра 2014. јер очигледно је да кажем, да то на неки начин, а што је негде и логично, наводи вештака у правцу допуне свог налаза и мислим да је целисходно јер сам у више примерака послала поднесак да се један достави вештаку, мислим да ћемо тако много брже завршити његово допунско испитивање евентуално, а можда вам то време буде довољно и да се одлучи о предлогу колеге, те у том смислу да ту радњу објединимо. Хвала.

Председник већа: Хвала лепо. Мислим да треба да наставимо са оним где смо стали у тренутку, а да ћемо о осталим питањима одлучивати накнадно и да нам то неће посебно сметати, а с обзиром на ово што сам ионако навео да смо тај Ваш поднесак добили, верујем да се то може учинити или највећи део тога управо и кроз ову форму када опет на Вас буде дошао ред. Дакле, бранилац оптужених Миодрага Димитријевића и Радована Влајковић, Борис Зорко, нешто за вештака?

Адв. Борис Зорко: Хвала поштовани суде, имам неколико питања за вештака. Ја бих најпре почео, добар дан господине Антићу, најпре бих почео да с појмом, да објаснимо неке појмове који су овде интересантни, посебно за господина Димитријевића, најпре можете ли да објасните појам оперативне зоне територијалне одбране, шта то значи тај појам оперативне зоне?

Судски вештак Бошко Антић: То је зона у којој дејствује зонски штаб Територијалне одбране Ваљево. Њене границе, ја не знам, знам да постоји седам, осам зона оперативних, територијална одбрана је постојала у Републици Србији у то време.

Адв. Борис Зорко: Само мало гласније, молим Вас.

Судски вештак Бошко Антић: Кажем да је то зона у којој су распоређене снаге територијалне одбране одређене зоне, овог пута зоне Ваљева.

Адв. Борис Зорко: Хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Зона Ваљево није обухватала простор на коме се дешавају ови догађаји.

Адв. Борис Зорко: Јасно, јасно, хвала. Можете ли да објасните појам начелника штаба оперативне зоне територијалне одбране, шта су основна задужења начелника штаба?

Судски вештак Бошко Антић: Наченик Штаба је у суштини командант, најстарија личност у зонском штабу, овог пута је то пуковник Ратко Ђокић у Четвртој оперативној зони.

Адв. Борис Зорко: Хвала. Можете ли кратко да објасните надлежности и задатке помоћника начелника штаба, једног или више, чиме се баве помоћници начелника штаба?

Судски вештак Бошко Антић: Помоћници начелника штаба су органи начелника штаба територијалне одбране или команданта потпуно са истим овлашћењима који су помоћни органи за функционисање команданта у улози командовања и извођења овог пута борбених дејстава. Мислим о мирнодопским подацима не бих говорио, о обуци...и тако даље.

Адв. Борис Зорко: У реду, хвала. Можете ли објаснити појам штаба и појам јединице са аспекта војне терминологије, шта је штаб, а шта је јединица? Постоји ли нека разлика у тим појмовима и можете ли нам објаснити кратко шта сматрате штабом, а шта јединицом?

Судски вештак Бошко Антић: Јединица је, комплетна јединица на чијем се челу налази штаб који руководи јединицом у припреми, организовању, извођењу борбених дејстава, као што је у ЈНА команда јединице.

Адв. Борис Зорко: Ви сте имали прилике да видите низ докумената и конкретно који се односе на ову тему и на догађања у Ловасу '91. године, и сад бих Вас питао да ли сам у праву када се наводи појмовно одред ТО Ваљево у тим документима, да ли сам у праву да истовремено не значи штаб територијалне одбране или помоћник начелника штаба или било која персонална функција у оквиру штаба?

Судски вештак Бошко Антић: Не, не. Постоји штаб територијалне одбране, на чијем челу је Четврта оперативна зона, назив, је пуковник Ратко Ђокић, он има свој штаб, унутар њих се појављује командант начелник штаба, начелник за оперативне послове Димитријевић, и команданти који су ангажовани били на овим задацима. Остали се не спомињу и не утичу на извођење борбених дејстава. Штаб је команда те јединице. Сличне формације имају као јединице ЈНА.

Адв. Борис Зорко: Добро. Кажите ми, када се јединица у саставу те оперативне зоне територијалне одбране претпочини некој другој јединици је ли она излази из састава овог зонског штаба, односно ове оперативне зоне?

Судски вештак Бошко Антић: Потпуно се наређење претпостављене команде, овога пута је то наређење Републички штаб, територијалне одбране Србије наредио команданту Четврте оперативне зоне да део својих јединица претпочини јединицама на положају око Вуковара. Од тих јединица претпочињене су толико назива употребљено је и измењено да се не може човек лако ни снаћи, ко није баш стручњак за то, спомиње се ТО Ваљево, одред Територијалне одбране Ваљево, јединице Ваљево и тако даље, општи један бућкуриш. У суштини, ангажоване су две чете територијалне одбране - Љиг и Лајковац и одред за противдиверзантска и противтерористичка дејства. У документима се, сад једни спомињу као одред територијалне, сад други, сад трећи и тако даље, међутим њихов назив је Прва чета и Друга чета територијалне одбране Ваљево и одред за противдиверзантска и противтерористичка дејства.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Рекли сте да се те јединице претпочињавају. Шта то значи даље, можете ли објаснити, да ли су те јединице и даље у саставу Четврте оперативне зоне, коме оне одговарају?

Судски вештак Бошко Антић: Не, оне су претпочињене и потпуно улазе у састав Друге гардијске бригаде, што пише и у наређењу команданта Прве гардијске дивизије да се њихове јединице претпочињавају и постају њихов саставни део и да их командант може употребити самостално или у саставу његових формацијских батаљона, о чему је он одлучивао. Како је одлучио, можемо посебно да...

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Можете ли да...

Судски вештак Бошко Антић: И само једна напомена, њима може да командује само командант Друге бригаде и нико више. Командант Четврте оперативне зоне са њима више по систему командовања нема ништа и чак није дозвољено ни да се меша у командовање па ни да буде присутан.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Да ли то исто онда важи за начелника штаба, начелника штаба Четврте оперативне зоне? Да ли има он неку ингеренцију над њима?

Судски вештак Бошко Антић: За све чланове команде.

Адв. Борис Зорко: А шта је са помоћницима начелника штаба? Имају ли они неку ингеренцију?

Судски вештак Бошко Антић: Немају никакву ингеренцију над јединицама које су претпочињене Другој бригади осим ако командант Друге бригаде није прихватио неког из штаба да буде присутан, овај пут је у питању Димитријевић за кога нема одређене документације под којим условима, како и шта је прихватио.

Адв. Борис Зорко: А имате ли неки доказ да је командант Лончар прихватио да то буде Димитријевић?

Судски вештак Бошко Антић: Нема никаквог документа званичног да је командант Лончар наређује било какво издаје наређење нити третира, он чак тврди да га малтене није ни видео.

Адв. Борис Зорко: У реду, хвала. Овде сте на страни 4 Вашег основног извештаја ако имате ту пред собом.

Судски вештак Бошко Антић: Имам.

Адв. Борис Зорко: Навели сте, поменули сте редовни борбени извештај команде Прве пролетерске гардијске моторизоване дивизије и то је документ под ознаком З-520 од 01.10.1991. године, стоји у тачки 5 да је командант ТО Ваљево потпуковник Димитријевић, а командант одреда ТО Ваљево капетан прве класе Перић. Е сад, командант ТО Ваљево, мене интересује да објасните поштованом већу, постоји ли формацијски овако место командант територијалне одбране Ваљево?

Судски вештак Бошко Антић: Не постоји. Према документу, изјави коју је дао Ђокић, у Товарник су дошле две чете територијалне одбране Ваљево; Лајковачка и из Љига. Он каже да је командант тог састава командант капетан Вељовић. Нисам могао узимати његове изјаве у обзир да није и тако даље, међутим, он изјављује да је он најстарији, да је он командант те јединице. Правило је у војсци и у територијалној одбрани да је командант Прве чете, Првог батаљона, Првог пука најстарији од оног другог. Он је и други заменик у борбеним дејствима команданта.

Адв. Борис Зорко: У реду, хвала Вам. Сад то што сте малопре поменули, то вероватно има неку везу са појмовима које сте такође помињали, а то је принцип једностарешинства и принцип јединства команде, ако не грешим када помињем те појмове. Е сад можете ли нам рећи укратко, имајући у виду ове принципе који се свакако морају поштовати у војној хијерархији, да ли је могуће донети неко

заједничко наређење? Да ли је заједничко наређење у вези са тим принципма могуће уопште у војсци?

Судски вештак Бошко Антић: Не постоји заједничко наређење, не постоје два команданта и основни принцип успешности командовања су та два принципа, једностарешинство и субординација, једноставно да свако има право само на једног претпостављеног а субординација обавезе извештавања задатака свог претпостављеног, изузевши оне тачке о кривичном делу и тако даље и тако даље.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Да ли сам у праву ако то упростим. Дакле, имамо једног команданта, имамо једну одлуку. Значи не може се десити па ни теоретски да неколико лица заједнички доносе једну одлуку?

Судски вештак Бошко Антић: Не може. Та неколико лица, мислите отприлике неколико јединица која учествује у неком дејству или у Ловасу и тако даље, могу само предлагати заједничком команданту да он донесе одлуку по коме ће они функционисати, јединицама.

Адв. Борис Зорко: Е сад, хвала Вам.

Судски вештак Бошко Антић: Извињавам се у садејству или у сарадњи зависи како потребе изискују.

Адв. Борис Зорко: Дакле, унутар једног командног ланца да ли сам у праву да не може да се доноси неко заједничко наређење и са тим у вези хоћу да Вас питам, да ли сте утврдили било какав траг неком односу субординације када је реч о овде окривљеном Миодрагу Димитријевићу са господином Деветаком?

Судски вештак Бошко Антић: У документима које сам ја добио од суда у складу са наредбом коју сам добио, ја нисам нашао ниједан службени документ који то потврђује осим ове, ајде сад да је не спомињем ову..., која још није изузета и тако даље.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам.

Судски вештак Бошко Антић: О њој би се могло прокоментарисати још нешто.

Адв. Борис Зорко: Хвала, хвала. Поменули сте на више места Правило службе оружаних снага и тачку 37.

Адв. Здравко Крстић: Судија...

Адв. Борис Зорко: Колега има нешто да примети.

Адв. Здравко Крстић: Ја сам мало окаснио да дам примедбу на претходно питање. Мислим да је најблаже речено некоректно постављати питања и стављати у та питања улогу покојника. Дакле, није коректно, најблаже речено. Не улазећи у чињенично стање. Ето то је моја примедба, ништа друго.

Адв. Борис Зорко: Ја се захваљујем колеги али мени се чини уз сво уважавање и пијетет да нисмо у цркви него смо у суду и моја обавеза јесте да поставим нека питања нажалост, без обзира на чињеницу да је господин Деветак преминуо.

Председник већа: Добро колега да наставимо.

Адв. Борис Зорко: Дакле, тачка 37 правила службе. Да ли могу да Вас замолим за коментар тачке 35 Правила службе оружаних снага? Или ево дозволите, ја ћу Вам предочити и онда ћу Вас замолити за коментар, уз допуштење већа, неће дуго трајати. Када више јединица односно војних лица извршава заједнички задатак, правовремено се одређује старешина који ће руководити извршењем задатка. Ако стицајем околности то није регулисано, улогу претпостављеног преузима најстарији старешина и руководи извршењем задатка. Ако јединица или установа изненада остане без претпостављеног старешине, команду преузима лице које га замењује, односно најстарији старешина из те јединице и установе док се не одреди нови старешин. Е сад Ваш коментар бих замолио у вези са следећим што примећујем и молим Вас да кажете да ли сам у праву или нисам. Ова тачка 37 Правила службе односно тачка 35 се односе на ситуацију када јединица или установа остане без претпостављеног старешине. Да ли сам у праву?

Судски вештак Бошко Антић: Тачка 35 кад остане без претпостављеног старешине, командант може да заврши у болници, да погине и тако даље. А тачка 37 се односи на ситуацију када на одређеном месту у одређеној ситуацији нема претпостављеног, а треба донети хитну одлуку, треба да доноси најстарије присутно лице. Овај случај је мало компликованији од тог става из следећег разлога, што се на месту у Ловасу нашао потпуковник Димитријевић, за кога је требало знати командант Гардијске бригаде да се налази тамо. И требао му је писмено наредити и одредити његове обавезе у Ловасу, како би могао да функционише. Међутим, таквог документа ја нисам нашао. Лончар изјављује да малтене ни не зна ни ко је то, ни да је тамо био, што је недопустиво у систему командовања јер је командант бригаде одговоран за све што се дешава у његовој, не бих рекао зони одговорности, јер тај појам не прихватам, него зона борбених дејстава, како је службено у документима регулисано.

Адв. Борис Зорко: А да ли ћете се сложити са мном да ниједна јединица односно установа унутар Друге пешадијске гардијске моторизоване бригаде није остала без свог претпостављеног?

Судски вештак Бошко Антић: Није.

Адв. Борис Зорко: У реду, хвала. Питаћу Вас нешто везано за појмове преузимања дужности и упућивања на дужност. Да ли сам у праву да су у случају када се из једне јединице или установе упути старешина на извршење неког задатка, да ту долазимо по појмова преузимање дужности или упућивање на дужност ако можете кратак коментар, молим Вас.

Судски вештак Бошко Антић: Упућивање на дужност чини односно надлежан је старешина који доноси одлуку о премештају старешине или постављање на привремену, на формацијско место или привремену дужност, а преузимање дужности кад се тај старешина јави у ту јединицу и преузме дужност, потпише пријем дужности по наређењу команданта односно старешине коме се претпочињава и у чији је састав упућен.

Адв. Борис Зорко: Дакле, свакако мора да постоји неки траг у случају преузимања дужности односно упућивања на дужност? Да ли сам у праву?

Судски вештак Бошко Антић: Да. Морао је постојати траг јер недопустиво је да се помоћник за оперативно-наставне послове упути ван зоне територијалне одбране Ваљево без документа. То се није могло регулисати усменим путем као што ни усмено није могла да се донесе одлука да се упуте ове јединице и претпочине Другој гардијској бригади, јер ретко се користила пракса да се јединице територијалне одбране користе ван своје зоне за коју су обучаване и припремљене и тако даље, поготово на непознатој територији. Није случајно командант Прве дивизије написао тамо у свом наређењу да постану саставни део бригаде и да је бригада употреби самостално или у саставу батаљона. Ако је заинтересован могу да дам коментар како је употребљена, то је друго питање.

Адв. Борис Зорко: У реду, хвала Вам. Само једно разјашњење. Дакле, када се неко лице упућује односно на дужност или преузима дужност у некој другој јединици, установи, а не у својој матичној, да ли сам у праву да тај податак свакако мора да буде забележен и евидентиран у његовом персоналном досијеу? Сад је ово нови појам који уводим али надам се да ћете разумети.

Судски вештак Бошко Антић: Обавезно. Ја сам био заступник у Генералштабу, неколико пута, сваки пут је писана наредба о заступању и све се налазе у мом досијеу персоналних података. Други је проблем ко је крив што се одређени документи у време тих догађаја '91.-95. године о боравку старешина ван територије да кажем Републике Србије, не налазе у разним досијеима. Међутим, ја сам прошли пут рекао да постоје два досијеа - један досије је вођен у персоналној управи ССНО-а, а други досије у јединици где се налазим на служби. Тај у јединици је много детаљнији и сигурнији. Међутим, ти су изгледа у јединици уништени. Сачувани су само ови у персоналној управи.

Адв. Борис Зорко: Да ли сам у праву, сада говорите о два - о финансијском и о персоналном досијеу за свако лице.

Судски вештак Бошко Антић: Не, не, о досијеу персоналних података, не о финансијском. Међутим, за финансијски досије исто је требало да буде све унутра евидентирано због промене платне групе, због износа, због заступања јер кад заступа прима платну групу старешине чија је дужност да заступа и тако даље. Шта тамо има ја прво да вам кажем, никад тај досије финансијски нисам гледао, сем ових персоналних које сам имао у рукама лично за моје старешине, а и писао сам неке монографије генерала и адмирала Србије па сам све те досијее имао у рукама и многих од тих докумената нема.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Дакле, да ли могу да закључим да то има везе са статусом војног лица, дакле са његовом накнадном зарадом?

Судски вештак Бошко Антић: Има, како да нема. Многи су због боравка на ратишту добили чинове и пензионисани. Касније пензионисани да не кажем због чега.

Адв. Борис Зорко: А кажите ми да уколико је... наставићу даље извињавам се. Реците ми да ли сте имали приликом израде Вашег налаза и мишљења, основног налаза и мишљења имали прилику да се упознате са бележницом потпуковника Димитријевића?

Судски вештак Бошко Антић: Не, нисам.

Адв. Борис Зорко: Да ли је по Вашем мишљењу анализа, да ли би анализа те бележнице била неопходна за стицање још неких корисних додатних информација за Ваш налаз?

Судски вештак Бошко Антић: Па знате шта, бележница ја не знам како је ко водио. Неко је водио педантно и детаљно, неко је водио делимично, непотпуно и лично, мало сам кад бележнице и користио зато што обављао сам дужност које сам обављао неколико година па сам знао и без бележнице тако да. Али одређена документа која су писана су обавезна су морала да се пишу.

Адв. Борис Зорко: А можете ли нам рећи кратко зашто није анализирана бележница потпуковника Димитријевића?

Судски вештак Бошко Антић: Не знам. Ја само знам код издавања наређења за борбена дејства да се могу издавати и усмено али то се практикује у нижим тактичким јединицама, у чети, воду и тако даље. Иначе у вишим тактичким јединицама се не практикује усмено издавање наређења. Уколико мора да дође до хитног издавања наређења мора одмах да уследи писмено наређење јер ради се о употреби, огромним материјалним средствима, људским ресурсима, судбини људи, животима и тако даље тако да је то.

Адв. Борис Зорко: Добро. Осим бележнице Ви сте анализирали и исказе сведока из поступка јел тако, пре него што сте приступили изради Вашег налаза?

Судски вештак Бошко Антић: Само неких сведока али не свих, али сам имао изјаве оптужених. Изјаве сведока, оне су толико различите, толико су супротстављене једна другој, тако да је јако тешко извући закључак који углавном, читао сам изјаве Лончара, изјаву морам да споменем, Ратка Ђокића и тако даље.

Председник већа: Ако нешто друго, али бар исказе сведока ће суд морати да тумачи и да оцењује и томе слично, тако да не идемо даље у том смислу.

Адв. Борис Зорко: Не, само ја бих...да, слажем се.

Председник већа: Око докумената, око смисла војних појмова о правилима као што сте видели, ајде сматрамо да има смисла када је већ овде вештак да чујемо од њега како се то из његовог угла гледа, а око ових исказа...

Адв. Борис Зорко: Хвала поштовани судија, ја се слажем потпуно и само ћу део једног исказа, поменули сте господина Лончара, мене интересује да ли сте прочитали његов исказ на главном претресу, са аспекта оног што нас овде интересује?

Судски вештак Бошко Антић: Па јесам. Има овде и коментари његових изјава ако суд дозволи ја бих то прочитао.

Заменик тужиоца: Председниче, ја се противим томе.

Адв. Борис Зорко: Не морате, не морате.

Председник већа: Коментари чега? Само да чујем да бих разумео о чему се ради.

Судски вештак Бошко Антић: Не, питао ме за изјаву...

Председник већа: Изјава сведока Лончара на претресу?

Судски вештак Бошко Антић: Ја имам његову изјаву коју је он дао код мене овде коју сам ја видео, ево имам испред себе овде неке белешке које сам бележио из те изјаве које бих могао да прокоментарисати.

Адв. Борис Зорко: Ја ћу конкретно да Вас питам и да разјаснимо поштовано веће...

Председник већа: Ја сам рекао, коментарисање изјава то не. Међутим, могуће је верујем поставити питање које се...

Адв. Борис Зорко: Ослања на војну струку и на оно због чега је овде, да разјаснимо и да скратимо.

Председник већа: Мислим на појам онога што би нам дакле у теоретском смислу вештак могао да каже.

Адв. Борис Зорко: Е ево сад ћу Вам конкретно предочити па Вас молим за коментар.

Председник већа: А да ли је сведок рекао истину или не, то свакако.

Адв. Борис Зорко: То ће бити оцена већа наравно. Мене само интересује дакле транскрипт је од 22. јуна 2010. године, страна 33 сведок Душан Лончар на питање заменика тужиоца „да ли нам можете објаснити позицију потпуковника Димитријевића у целом овом конгломерату Ваших јединица попуњених, непопуњених, размештених“? Сведок Душан Лончар „што се тиче моје бригаде,

његова надлежност је никаква. А он, ја претпостављам да га је његова команда послала“. Сада Вас молим за коментар овог дела.

Судски вештак Бошко Антић: Мислим, коментар је, да није жалосно било би смешно.

Председник већа: Господине Антићу да ли се то разликује од онога што сте Ви рекли?

Судски вештак Бошко Антић: Не, недопустиво је командант је одговоран и он мора да зна шта ради Димитријевић...

Председник већа: То је друго. Него у смислу хијерархије.

Судски вештак Бошко Антић: Не разликује се.

Председник већа: Значи толико о томе.

Адв. Борис Зорко: Оппростите, шта се не разликује у смислу хијерархије?

Судски вештак Бошко Антић: У односу на, у зони борбених средстава која се одвијају борбена дејства око Ловаса, главни и одговорни је пуковник Лончар. Он је надлежан, он је могао једино да командује Димитријевићу и нико други. Међутим, ја нисам наишао ни на један документ чак ни у његовом оперативном дневнику да је имао било какав контакт са Димитријевићем.

Адв. Борис Зорко: Да ли дозвољавате могућност да он није командовао Димитријевићу?

Судски вештак Бошко Антић: Не знам како да Вам одговорим. Он није изгледа командовао никоме.

Адв. Борис Зорко: Одговорите да ли је могуће или није могуће.

Судски вештак Бошко Антић: Могуће да није командовао, јер он каже, он каже...

Председник већа: Фактички или то није могао? Само да се разумемо. Фактички да није то учинио или да није ни могао?

Судски вештак Бошко Антић: Могао је, али није учинио. Јер он каже да наређење које је написао није достављено јединицама.

Председник већа: Изволите.

Адв. Борис Зорко: Е сад, поставио бих питање везано за Ваш основни налаз поново и то је страница 15 у Вашем основном налазу и Ви се ту бавите оперативним дневником и кажете да нема заведених наређења и извештаја, нема података о непријатељским снагама у селу Ловас, нема неких података о

дејствима које су те снаге испољавале по снагама које су нападале село Ловас, нема података о полагању минских препрека, и сад кажете даље следеће „није наведено по чијем наређењу потпуковник Камбер одлази у село Ловас да распореди ТЧ 1 ОКБ, сада скраћеница и снаге ТО са каквим овлашћењима јер он као помоћник начелника штаба за оперативно-наставне послове нема командну функцију и не може бити у тој функцији без наређења команданта бригаде“.

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам анализирао оперативни дневник Друге бригаде. Сви догађаји око Ловаса су штуро објашњени, нема ниједног податка о издавању наређења команданта бригаде, они су обавезни зато се оперативни дневник и води јер је то документ који служи за историју па ево и за суд. Интересантно је да после овог догађаја вероватно постоји истраживање органа безбедности, ја не бих рекао, тадашње Управе безбедности, већ органа безбедности да у следећим страницама се он појављује у обиласку ове јединице, у обиласку оне јединице, до тада нема ниједног податка да је он било где био и било с ким контактирао. Једини догађај око Ловаса је тај да је потпуковник Камбер отишао у 16 часова у Ловас и тако даље са одређеним задацима. Он је могао отићи као помоћник начелника штаба за оперативно-наставне послове или за обуку само по наређењу команданта и са овлашћењима које му је командант требао дати писмено. Није се могао појавити тамо код команданата да командује без таквог документа. То знам зато што сам ја био оперативац пет и по година у јединици ранга бригаде.

Адв. Борис Зорко: Хвала Вам. Ја немам више питања.

Председник већа: Дакле, Ви ћете ме подсетити предлог за вештачење је својевремено дошао са Ваше стране односно можемо сматрати двојице Ваших брањеника јел тако али да кажем само Ваш јел као и прошли пут. Значи то значи да оптужени Димитријевић и Влајковић могу поставити неко питање вештаку уколико то сматрају да је потребно сада после овога. Наравно по могућству да се не понављају она која су већ постављена и она на која смо већ добили одговор мада је то доста тешко. Господине Димитријевићу имате ли Ви нешто што бисте лично а не преко Вашег браниоца поставили као питање?

Опт. Миодраг Димитријевић: Поштовани суде, на основу ја сам задњи пут при иступу овде рекао да ја, да мени није потребан сведок Вукосављевић овај, после оваквог новог вештачења господина Антића. Сматрам да је господин Антић овај, изнео доста нових ствари које апсолутно говоре у моју корист и које говоре да је тамо био обичан јавашлук у руковођењу и командовању у Другој ПГМБР. И да се то одразило на ту ситуацију да се тамо заиста није знало ко пије и ко плаћа.

Председник већа: Добро. Само нисам Вас звао и довлачио овамо да то кажете. Да ли имате питања? Ја разумем онда да их немате јел? А оцену тога, Вашег виђења вредности вештака, то ћете дати у завршној речи Ви или Ваш бранилац. Има нешто овај што имате...

Опт. Миодраг Димитријевић: Господине судија, ако дозволите завршна реч је завршна реч.

Председник већа: То сад што сте причали...

Опт. Миодраг Димитријевић: Ја бих Вас сада после изношења мог адвоката Зорка, ја бих Вас замолио пошто је сијасет нових овај догађања и односно сијасет нових извештаја и говора који се односе баш на мене да би после транскрипата које ја добијем од са овог разговора да тако кажем између господина Зорка и господина Антића, да ја то мало синхронизирам и да то мало дотерам да не би се понављале ствари пуно, овај и да то остане за наредни период и за наредни преоцес суђења.

Председник већа: Разумем.

Опт. Миодраг Димитријевић: А сада би само хтео да ставим једно две-три примедбе на ово што је господин Антић сада рекао, само што сам мало запазио, а то је да он је говорио да у штабу зоне постоји начелник штаба зоне, односно у Четвртој оперативној зони да је постојао начелник овај, штаба Четврте оперативне зоне Ђокић Ратко, ако сам га ја добро разумео господине Антићу обраћам се Вама. Међутим, то није тачно. Тачно је то да је у штабу зоне, односно у Четвртој оперативној зони постојао начелник штаба потпуковник Шимунић или Шимуновић, не узмите ме за реч, а да је Ђокић био командант Четврте оперативне зоне и уједно командант је био зонског штаба територијалне одбране не Ваљево господине судија, него Србије, тамо је постојао не зонски штаб у документима се говори врло често да је зонски штаб територијалне одбране Ваљево. То није истина. Зонски штаб је територијалне одбране Србије. Територијална одбрана Ваљево је као посебна институција она је потчињена органска јединица Четвртој оперативној зони. Према томе, ово што пише у документима тамо да је то ТО Ваљево, то је апсурд. То је говор онога који не зна шта се заправо тамо радило. То је једно. Значи Шимунић је био тамо и постојао је тамо. Друго...

Председник већа: Има ли нешто да... биће нам лакше свима да пратимо. Да ли можемо сада да чујемо вештака око тога што сте рекли а то друго после његовог одговора.

Опт. Миодраг Димитријевић: Хвала, хвала.

Председник већа: Има ли спора око овога што је оптужени рекао?

Судски вештак Бошко Антић: Нема никаквог спора. У мојој изјави овде пише да је командант зоне пуковник Ђокић.

Председник већа: Командант?

Судски вештак Бошко Антић: Командант зоне. Међутим, бранилац оптуженог је поставио питање начелника штаба оперативне зоне. Његова формација начелник штаба, јер начелник штаба је потчињен Ђокићу, тај начелник штаба Шимунић је потчињен команданту оперативне зоне Ратку Ђокићу. А ово потпуковник Димитријевић је у праву, међутим, ја мислим лично да то не утиче на догађаје који су следили и на неке закључке о надлежности. Јер начелник штаба

Шимунић није имао никаквог утицаја на догађај у Ловасу и у Другој бригади. Његово име се чак у документима нигде не спомиње.

Председник већа: Добро. Шта је било друго?

Опт. Миодраг Димитријевић: Тачно је то. Могу ли само мало коментар господине судија? Тачно је то ово што сте рекли. Међутим, тачно је и то да је Ђокић Ратко на претходном свом саслушању рекао да је Димитријевића послао тамо зато што је била пракса нечија пракса, као да увек један старешина иде уз те јединице. То је нормално господине Антићу да иде начелник штаба обзиром да је, то је Ђокић рекао, обзиром да је начелник штаба био Хрват, то је Ђокић избегао да пошаље Хрвата са тим јединицама. Но, није важно, идемо даље.

Председник већа: Да не трошимо више...

Опт. Миодраг Димитријевић: Мислим да се разумемо да не трошимо... у реду.

Председник већа: То друго што сте рекли.

Опт. Миодраг Димитријевић: У реду. Овај, господин Антић каже да је тамо постојала Прва и Друга чета територијалне одбране Ваљево, господин Антић је ...

Судски вештак Бошко Антић: Не, не, рекао сам Љиг и Лајковац, нисам рекао.

Опт. Миодраг Димитријевић: Није тачно. Он то је чета територијалне одбране Лајковац и чета територијалне одбране Љиг као самосталне јединице. Е још бих само хтео да кажем кад је овај, питан господин Антић у вези са тач. 37 у тој тачци и у свим наведеним тачкама остало ми је само правило службе. Помиње се само претпостављени старешина, значи ја нисам био никоме претпостављени старешина. Ја сам био војно лице у чину тада у рату, у чину потпуковника и то је једино тачно. Значи цело правило службе се везује за старешину јединице. И 37 ево ако дозволите да ја вама прочитам и 37 и 35 и не знам ни ја друго.

Председник већа: Нема потребе. Изволите.

Опт. Миодраг Димитријевић: И још...

Судски вештак Бошко Антић: Господине потпуковниче нашли сте се у процепу између незаконите радње. Прва незаконита радња што Вас је командант зоне послао тамо и наредио да будете без икаквог документа и без задатака по којем сте дошли стално мењајући изјаву - од координатора саветника за позадину, за морал и тако даље, што је неприхватљиво да начелник за оперативно-штабне послове буде задужен за такве ствари. Друга је нелогичност што командант бригаде није имао никаквог утицаја нити се интересовао зашто сте Ви тамо, да утиче јер он је требао кад сте прешли у Ловас, а он је морао знати да сте у Ловасу није се могло рећи да није имао знања, он је имао органе безбедности, има своје јединице које га извештавају, морао Вам је одредити дужности, задатке и послове

које треба да обавља, тога нема. Ја нисам наишао на званични документ, сем изјава, које не могу као аргумент да прихватим јер су различите, да сте Ви по било ком борбеном документу били неке претпостављени.

Опт. Миодраг Димитријевић: Добро, хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Само једну напомену имам: ја сам радио према наредби суда са оним питањима које сам добио у наредби суда, а та су питања у складу са Закоником о кривичном поступку и према њима сам и припремао излагање и са расположивим документима које сам имао од суда, а те документе је суду достављало Тужилаштво и одбрана. Према томе, све документе које сам имао до тада ја сам располагао, пре тога нисам, после тога нисам имао неких других докумената, а до неких сам дошао сам, а ово што се спомиње ова оптужница, ја сам нашао само да је написана оптужница, ја њу нисам нашао, тако да ја нисам нашао ту прецизирану оптужницу.

Председник већа: Добро.

Опт. Миодраг Димитријевић: Још једно, задње. Само, господин Антић је говорио то да је Лончар мени могао да командује. Ја говорим да то није било тачно. Лончар мени није могао да командује без икаквог одобрења или било каквог начина потчињавања Лончару, а што је једино надлежан био за моје потчињавање тамо, не Ђокић, не Ђокић, већ Републички штаб територијалне одбране или чак ССНО јер Друга бригада припада Другој организацијско-формацијској јединици оружаних снага СФРЈ. Значи, оружане снаге СФРЈ чине две компоненте, а то је компонента...

Председник већа: Добро, добро, немојте нам то понављати. Да ли се вештак слаже са овом примедбом или не?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам рекао да је Лончар задужен за командовање свим присутним у зони борбених дејстава. Што он то није урадио са потпуковником Димитријевићем, то је један други посебан прилог и ја нисам рекао да је за то крив Димитријевић или било ко други. Пуковник Лончар је морао знати да се у његовој зони борбених дејстава не може нико кретати по слободној вољи и како њему на ум падне. Сплет околности је био да се ту шеткао, сваки дан је био Ђокић, издавао наређења, једноставно дошао у његову зону и одвео капетана Марковића, ја мислим, што је недопустиво, тако да у оном хаосу и тако даље то је посебно питање, ако неко постави питање ја тај хаос могу и да споменем.

Председник већа: Добро. Ја мислим да је то то, после Вас, оптужени Влајковић.

Опт. Миодраг Димитријевић: Ја бих само замолио.

Председник већа: Кажите.

Опт. Миодраг Димитријевић: Да ли остаје да ја могу да се у наредном процесу да се наново обратим господину јер имам...

Председник већа: Видећемо, видећемо, то Вам сада не можемо рећи. Оптужени Влајковић ако има нешто посебно?

Опт. Радован Влајковић: Добар дан. Господине Антићу, ја сам оптужени Влајковић. Имао сам пре прошлог Вашег вештачења, ево овде држим осам густо куцаних страница за Вас, пошто сте Ви прошли пут Вашим вештачењем скоро нам све одговорили, ја само данас имам два питања. Држим овде ово Правило чета, вод, и овде каже „Извиђање. Податке о непријатељу, земљишту, командир чете добија од претпостављеног старешине“. Да ли сам ја то у документима које сте Ви тамо прочитали, добио од претпостављеног старешине на, како овде пише у Правилу службе?

Судски вештак Бошко Антић: Нисте добили ни Ви, а није добио ни Ваш претпостављени из следећих разлога што је по, други пут јединица се доводи увече у место где се дешава, а ујутро се шаље на задатак, тако да Ви нисте учествовали у извиђању и терен на коме сте учествовали нисте познавали, ни ситуације које Вас очекују.

Опт. Радован Влајковић: Хвала. Када командир добије задатак, такав какав сам ја добио, већ да не понављам, то је поновљено више пута на овом суду, он треба да донесе одлуку. Где ја ту одлуку треба да добијем, да ли на земљишту, у канцеларији или уз присуство карте топографске оне војничке?

Судски вештак Бошко Антић: Најпогодније да добијете на земљишту.

Опт. Радован Влајковић: То је правило.

Судски вештак Бошко Антић: Карта је обавезно присутна ако не на другом месту у канцеларији, али мора се добити детаљне податке о задатку који вам следи.

Опт. Радован Влајковић: Добро, хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Да ли је неко располагао са тим подацима ја немам доказа.

Опт. Радован Влајковић: То ће суд утврдити. И треће питање, све што сам добио од података за извођење тог задатка, да ли сам ја имао услова да командујем, да ли сам ја био у праву кад сам тражио од мог команданта да ми да неке податке које он мени није давао, да ли сам ја могао да изведем ту акцију на основу тих његових података?

Судски вештак Бошко Антић: Па ја сам закључио следеће. Видим да је од оптужених само питање Радована Влајковића је било, зашто није одбио наређење и зашто се није жалио претпостављеном, међутим, када анализирамо ланац командовања ових догађаја који су се десили, он се протеже од команданта

гардијске дивизије, до команданта бригаде, оног ко је био најстарији у Ловасу, то је јако тешко утврдити, команданта противтерористичког и противдиверзантског одреда Ваљево, па тек онда долази командир противтенковске чете, односно командир за терористичка противдиверзантска дејства који је последњи у ланцу командовања. Пита зашто ништа није спречио да се не деси оно што се десило, па он није ни могао да спречи с обзиром да се нашао у ситуацији да су се сви налазили на том месту, сви су знали шта се дешава и куда се иде, а друго, има једна изјава да је ту било двојно командовање, да је због непознавања терена командовао један од добровољаца чије се име не наводи. Неприхватљиво је, за мене бар као војника који познаје и бавио се тим, да овако ризичним дејством двојице командира резервни официр добровољац не познају терен, да командују и да се препусте њима, не само њима него и команданту одреда капетану Перићу. Ради се о веома озбиљном задатку и они нису уопште знали, дошли су увече, ујутру су кренули на задатак. То се исто десило 09. увече, дошле су јединице из Љига и Лајковца, одмах им је наређено да крену малтене у борбено дејство, један је прихватио, други није. Значи, могло је да се и прихвати и не прихвати. Командант Гавриловић који је отишао са јединицом на положаје, а Вељовић је остао до ујутру. Ево толико.

Опт. Радован Влајковић: Добро, хвала.

Председник већа: Кад смо већ код тога, онда да опет ради разјашњења, можете остати наравно, мада бисте ме чули и тамо. Да будемо онда сасвим конкретни, без обзира на то што сте нешто већ о томе говорили, али мислим да треба онда питање бити и сасвим јасно. Да ли, дакле, у овој ситуацији тога дана, те вечери, тој јутра, свеједно, дакле, а у смислу могућности одбијања наређења које би оптужени Влајковић сматрао незаконитим или неизвршивим, или тако нешто, да ли је могао или требао да се тада у том тренутку обрати потпуковнику Димитријевићу?

Судски вештак Бошко Антић: Врло...

Председник већа: Под условом да је знао да он постоји.

Судски вештак Бошко Антић: Под условом да је знао да постоји, под условом да је знао ко је издао наређење. Међутим, он то није могао да зна ко је издао коме наређење јер нема наређења ни ко је добио, Перић, нема никаквог наређења за претрес терена. Поучен, ваљда, искуством и после истраге коју су вршили органи безбедности, ја сам навео у претходној допуни да је за следећи претрес терена код Илока врло детаљно издато наређење команде Друге бригаде за претрес, одређена три официра који ће да врше координацију и прате те догађаје. Очито да овде то нико није радио и да је, то је написано 22. октобра, наређење. Друго, кад је Влајковић упућен на тај задатак, па њима је речено да они иду да врше претрес винограда јер наводно су тамо базе снајпериста и Збора народне гарде и да врше војнички претрес винограда, класичан претрес тражећи заостале непријатељске снаге. Како је дошло, упозорено је, они су саопштили да они су чули од домаћина да су минирана поља. За те мине ја не могу да знам да ли су они знали јер командир који је вршио минирање је реферисао у Штабу територијалне одбране Ловас у минским пољима, има извештај о томе да се

налази тамо и да даје податке. Према томе, није дао ниједној чети из Ваљева, ни Вељовићу, ни Гавриловићу, нити било коме, дао је њима. Према томе, да ли, како је он могао знати то да се тамо налазе минска поља а нема никаквог доказа зашто су кренули кроз детелину, јер није било планирано било да иду детелином, него путем и речено им је на путу нема мина, да пут није минираан.

Председник већа: Добро. Ништа више са Ваше стране, добро. То се надовезивало на Ваша претходна питања, сматрали смо да би требало да буде директно, дакле, предлагач или предлагачи овог доказа су искористили своја права. Да ли тужилац има нека питања за судског вештака?

Заменик тужиоца: Заменик тужиоца, за вештака питање, по Правилу службе по војним правилима, зовите то како хоћете, да ли је начин вођења, односно такав начин вођења цивила у оружану акцију претреса терена као живи штит по пропису или мимо прописа?

Судски вештак Бошко Антић: Није по пропису, ја о томе нисам ни рекао да је по пропису.

Адв. Здравко Крстић: Молим Вас, па сугестивно питање.

Председник већа: Не, не, полако, полако, није суштина тога. Да ли Правило службе регулише такве ситуације?

Адв. Здравко Крстић: Живи штит. Добро, питање је такво било...

Председник већа: О живом штиту ћемо касније, пошто је то свакако нешто о чему ћемо расправљати и што ће нам вештак рећи, тако да, ево разјаснили смо питање.

Адв. Борис Зорко: Али поштовани суде, извињавам се, али вештак није...

Председник већа: Нема потребе.

Заменик тужиоца: Када је поштовани колега Зорко постављао питања он је стално постављао питање да ли сам ја у праву или не, значи ја могу на свако такво питање да реагујем, ево сад он мени не дозвољава да ја постављам питања.

Адв. Борис Зорко: Сугеришете вештаку нешто што вештак никад није рекао, дакле, никад није поменуо живи штит.

Председник већа: Ово неће бити од сметње за поступак, тема има смисла свакако, а технички како ћемо до тога доћи то ћемо лако. Да, то је било питање, да ли Правило службе уопште регулише такве ситуације?

Судски вештак Бошко Антић: Не, Правило службе регулише да се придржава прописа међународног хуманитарног права и поступака и тако даље, а зато је написано Упутство које су све јединице имале код себе о поступку према Конвенцијама о поступку са заробљеницима, са цивилима и тако даље, то је

господину тужиоцу познато, а и браниоцима. Ја као вештак за командовање и руковођење нисам се много удубљивао у правне елементе одбране и оптужбе и тако даље зато што сматрам да ће то суд, суду је све познато и нема смисла да ја сад читам из Упутства шта треба да раде, а све јединице су добиле пре тога документ којим се упозоравају на поступке према цивилним лицима, према заробљеницима и тако даље, и од дивизије и од бригаде.

Председник већа: Добро.

Заменик тужиоца: Шта је одговор? Шта је одговор, једноставно, на ово моје питање? Да ли је начин таквог вођења цивила у оружану акцију претреса терена као живи штит по правилу или не? По правилу службе или није, по процедури или није?

Адв. Здравко Крстић: Судија опет се противимо, значи утврђен је живи штит...

Заменик тужиоца: Ја постављам питања, браниоци имају право да се противе, нека суд одлучи да ли је моје питање на месту или није, је ли то у реду?

Адв. Здравко Крстић: Адвокат Крстић, управо у том правцу је и примедба.

Председник већа: Ја сам разумео да је вештак одговорио оно што је могао, тако да пређемо даље.

Заменик тужиоца: Па шта је одговор, нисам га чуо.

Председник већа: Не бих Вас прекидао са оним што ја, односно веће сматра да треба да напомене.

Судски вештак Бошко Антић: Ја Вам могу дати кратак одговор у једној реченици.

Заменик тужиоца: Шта је одговор? Нисам разумео одговор, је ли то по правилу или није по правилу? Једноставно.

Председник већа: Има ли то у Правилу службе?

Судски вештак Бошко Антић: Правило службе не регулише извођење борбених дејстава. Регулише односе у јединицама, међу војницима и тако даље.

Заменик тужиоца: Нису то односи у јединици, то је фактичка ситуација.

Председник већа: А то Упутство? Упутство које помињете које је саставни део Правила службе, поштовање међународних односа?

Судски вештак Бошко Антић: Норми и међународног хуманитарног права и тако даље, то је забрањено. То је забрањено, ја сам то рекао и у првом исказу, ја мислим да нема потребе да понављам.

Председник већа: У Упутству?

Заменик тужиоца: Да ли је улазак у минско поље цивила које је проишло, као што видимо сви, из практичке ситуације прихватљиво или не, односно по правилу или не?

Судски вештак Бошко Антић: Па то је исти одговор господине тужиоце, то је исти одговор.

Заменик тужиоца: Знате шта председниче, значи шта ја хоћу да кажем? Да неке ствари покушамо да упростимо, а не да их компликујемо. Свако има право на своје виђење па пошто сам ја учесник у поступку имам право и ја на своје. Значи, по мом, по мени, да је све било како је требало да буде по правилу службе, по процедури, ми данас не би били овде. Дакле, не би се ни десио овај кривично-правни догађај. Међутим, фактичка ситуација на терену је била другачија, било је шта је било и то је суштина свега овога. Зато ја постављам ова питања која сам поставио. Не постоји никаква друга позадина мог постављања питања. Не желим ја никоме нешто да импутирам или да инсинуирам нешто, да наводим вештака да одговори на нешто, него управо је ово оно о чему ми говоримо и судимо се у овом случају, ма како могуће.

Председник већа: Мада је ово што сте питали онако очигледно само по себи, скоро несумњиво, је ли.

Заменик тужиоца: Па добро, неко може сложићете се са мном, да постави питање где може да претпостави одговор, дакле...

Председник већа: Не бих Вас прекидао, дакле, нешто у том смислу и веће ће, односно председник већа ће касније, после Вас питати, када дође на то ред, на нас. Изволите.

Заменик тужиоца: Да Вам кажем нешто, ја немам више конкретних питања, значи ја не желим више ни да одузимам време, нити било шта. Ја имам сијасет примедби које сам на једно четири стране написао, а сад опет кад бих ја то читао узео бих једно сат времена, али суштина је у томе да ми као Тужилаштво немамо примедбу на налаз вештака у делу који се односи на све оно што је формално требало да се догоди, а није се догађало, почев од наредбе команданта бригаде, ланца команде и тако даље, али у делу који се односи на фактичка догађања, вештак је изашао из домена свог задатка, ценећи доказе, изводећи из њих закључке чињеничне и правне природе и то је оно што је наша генерално примедба. Значи, да ја сада ако кренем да конкретизујем то је питање рецимо надлежности територијалне одбране и полиције САО Крајине, неспорно је да је питање надлежности територијалне одбране везано за Министарство одбране, а да је питање полиције везано за Министарство унутрашњих послова, то је тако у формалном смислу, *de jure*, али у конкретном случају, *de facto*, појединци су самогласно и неформално формирали локалне органе власти уз узимање ингиренција и ефективну команду над њима због чега и сnose одговорност за њихово деловање. Све из овога проистиче, дакле, све ово што се дешава на овом

суђењу проистиче из тога, али ајде сада да не улазимо у нешто би требало можда да говорим у неком другом делу овог поступка у завршној речи. Значи, суштина је у овоме што сам рекао, значи формално ништа ово што он није рекао у том делу немамо ми против тога али фактички је то оно о чему се ради. Ето, укратко и најкраће.

Председник већа: Добро, сад и не налазим да би нешто требало одговорити на ову врсту примедби.

Судски вештак Бошко Антић: Само један одговор. Ја сам већ рекао да није то у питању Правило службе, него Правило употребе јединица, које се употребљавају. Постоји и Правило бригада где је регулисан претрес терена и тако даље, као сасвим други документ који је нижи документ од Правила службе, Устав, закон, одвојен Закон о војсци, Закон о... и тако даље и тако даље. Мислим, није неки велики проблем због погрешно навођеног документа, него само наводим да Правило службе не регулише претрес терена. Претрес терена је борбена активност, борбена радња обавезна после сваког борбеног дејства.

Председник већа: То сте говорили прошли пут.

Судски вештак Бошко Антић: Прошли пут је речено, да после тога следи не санација, како је говорено на првом суђењу, него асанација.

Заменик тужиоца: Знате шта председниче, рецимо конкретно ајде сад, идемо корак по корак, вештак закључује када је у питању минско поље ценећи доказе, односно исказе неких од учесника догађаја да је наводно један од оштећених практично извршио самоубиство бацајући се на мину коју је активирао. Међутим, тиме вештак прекорачује овлашћење јер није надлежан да врши оцену доказа, то је посао суда, јер има и различитих, с друге стране, исказа запео, пао, неко га гурнуо и тако даље, скочио на њега и тако даље, значи хоћу да кажем, значи у том делу није то оно у шта вештак треба да се...

Председник већа: Разумем. Добро. Наравно, тумачење прописа, а да не говоримо о тумачењу, односно утврђивању чињеничног стања да је то посао суда, а не вештака. Међутим, сад са друге стране, ја ћу, када сте већ ту и када је већ вештачење одавно присутно као доказно средство у овом предмету, питаћу Вас за Ваше стручно мишљење као предавача, као дакле водитеља наставе, и у погледу тога како смо Вас разумели, за одређена, дакле, Ваша виђења неких прописа који су наравно, правни као такви и то баш ових међународних везаних за рат, а који се овде појављују врло често, да нам евентуално, разјасните шта Ви сматрате како то треба тумачити, а из војног угла јер се овде кад је у питању цивилно становништво, и у пресуди раније а и кроз поступак, се више пута наводи дакле, у односу на ову Четврту Женевску конвенцију из 1949. године а која има наравно после тога што је вероватно технички било неопходно и Допунске протоколе, па сад у првом од та два Допунска протокола се у његовој глави II дефинише и прецизније одређује однос према цивилима и цивилном становништву, па сад у члану 50 у трећем ставу наводи се нешто што је овде било од значаја све до сада, а биће и надаље, где каже овако: „Присуство међу цивилним становништвом лица која нису обухваћена дефиницијом цивила, која се претходно даје, не лишава

становништво његовог цивилног карактера“. Шта би то у овом случају требало да значи?

Судски вештак Бошко Антић: То је пракса у последњим ратовима било да се војне јединице уграђују у цивилно становништво и тиме траже заштиту од дејстава противника да не би нарушио те међународне конвенције. У овом случају Ловас, није тачно да је то било потпуно ненаоружано становништво и да су били само цивили, јер ја имам ту доказе да су били наоружани и да је било припадника који су и по 170 дана били припадници оружаних снага јер имају попуњен формулар бранилаца, бранитеља од хрватског министарства за бранитеље, међу њима су и погинули на минском пољу.

Председник већа: Да ли ово по Вашем виђењу подразумева да ако су припадници оружаних снага присутни међу цивилним становништвом да они морају да би се сматрали припадницима оружаних снага да и дејствују као припадници оружаних снага, односно да пуцају и угрожавају супротно наоружане снаге?

Судски вештак Бошко Антић: Да, у овом случају не ради се ни о оружаним снагама, него се ради о наиласку минском пољу, они су као затворени, заробљеници доведени на минско поље, то је сасвим други случај и тако даље, тако да нису због тога вођени, него комплетно вођење испред људи који врше претрес терена цивила ненаоружаних није дозвољен.

Председник већа: То је друго што сам хтео да Вас питам, зато што је у члану 51 опет истог тог Првог Допунског протокола ове Женевске конвенције, дакле, 51. члан, седми став или седма тачка, како год, наводи се, каже: „Присуство или покрети цивилног становништва или појединих цивила неће се користити кад се извесне тачке или подручја учине имуним од војних операција нарочито не као покушај да се заштите војни објекти од напада или да се штите, фаворизују или отежају војне операције“, следећа реченица „стране у сукобу неће усмерити кретање цивилног становништва или појединих цивила да би покушале да заштите војне објекте од напада или да штите војне операције“. Наравно кад се каже „неће усмерити“, значи забрањено је тако нешто урадити. Како по Вама ово треба схватити?

Судски вештак Бошко Антић: Забрањено је то и по нашим прописима и по нашем Приручнику за примену међународног права, сем у случају код извођења борбених дејстава када се јединице које се бране или нападају супроставе, мешају са цивилним становништвом, онда се комплетан састав сматра војним циљем. Сличан случај Сребреница.

Председник већа: Претрес терена који сте, макар да буде и винограда или шуме или како већ је то одређено, али у сваком случају терена, да ли то спада у ово што се назива војном операцијом?

Судски вештак Бошко Антић: Не, то је операција једно сложено борбено дејство, то је борбена радња која се изводи после борбеног дејства, операције или нижег нивоа. У овом случају претрес терена је по правилу војне полиције и органа

безбедности, требало да ради војна полиција, као што је то наређено за Илок. У претрес терена нису требале ићи ове јединице, него војна полиција задужена за претрес терена по тим, према томе и претрес Ловаса.

Председник већа: Да ли би војна полиција смела да поведе са собом мештане, не као водиче или у мањем броју, него у поједнаком броју као што је и сама јединица и тако даље?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Председник већа: Хвала лепо.

Заменик тужиоца: Председниче, могу ја само да поставим питање?

Председник већа: У реду, ајде, верујем да се надовезује, па хајте, биће свима лакше да прате ако се односи на оно о чему смо говорили.

Заменик тужиоца: Када престаје статус борца неке учеснику...

Председник већа: Припаднику оружаних снага?

Заменик тужиоца: Јесте, који је то тренутак?

Председник већа: Да ли предајом? Претпостављам да је то конкретније.

Судски вештак Бошко Антић: Мене питате?

Председник већа: Да.

Заменик тужиоца: Вас, Вас.

Заменик тужиоца: Значи, до кад је неко борац и кад му престаје статус борца?

Судски вештак Бошко Антић: Статус борца му престаје оног момента кад напусти из разноразних околности јединицу у којој је учествовао као борац.

Председник већа: Ако скине униформу?

Судски вештак Бошко Антић: И даље је борац.

Председник већа: Склони оружје од себе.

Судски вештак Бошко Антић: Скине униформу и даље је борац јер ево ја, то сам Вам напоменуо, ту се налазе документи где се потврђује да су ови који су погинули у Ловасу били бранитељи до задњег дана, до 10.-ог, односно до наиласка на минско поље, издата су им уверења, потврде и документи који то регулишу.

Председник већа: Добро.

Судски вештак Бошко Антић: Нажалост, они имају оно што ми немамо, они знају ко су њихови бранитељи, ми не знамо.

Председник већа: Ја Вас не прекидам зато што ми се не свиђа што говорите, него нешто друго што дефинитивно...

Судски вештак Бошко Антић: Ево ради се о овом документу.

Председник већа: Ја мислим да је то већ у списима, је ли тако?

Судски вештак Бошко Антић: Јесте, то је Регистар бранитеља, пише колико дана и тако даље, најчешће 170 до 171 дан пре погибије.

Председник већа: Нешто што је апсолутно питање за вештака без сумње и војне струке, опет наравно повезано са оним због чега се овде суди, са Вашим знањем пошто оно познавање оружја и пешадијског наравно, да је Вама унутар струке, хтео сам да Вас питам шта нам можете рећи о томе, у првом оном вештачењу сте доста о минама и њиховим карактеристикама, убојном дејству и тако даље, о томе сте говорили, нисам то мислио, него да нам кажете на најједноставнији начин и онолико колико се то на овако једноставно питање уопште може рећи, да ли се, уколико се, у кућу убаца бомба која тамо експлодира, да ли се од тога кућа може запалити? Наравно, мислим на бомбе које су биле по својим карактеристикама оне у употреби у ово време када се то дешавало, ограничићу се само на оно што је ЈНА имала у свом наоружању, офанзивне, дефанзивне бомбе, ако нема и неких других. Дакле, оне које је пешадија могла имати са собом, ако се то убаца у кућу па у кући експлодира, да ли се од тога може запалити кућа? Да ли довољно топлоте отпушта приликом експлозије да би се кућа запалила?

Судски вештак Бошко Антић: Па може се запалити, не мора се запалити, али може, ако експлозија бомбе оштети електричне водове, направи спој, изазваће пожар.

Председник већа: Да ли је то неминовно или може и да се не деси?

Судски вештак Бошко Антић: Па није неминовно, може бити а не мора.

Председник већа: Што се тиче ових...

Судски вештак Бошко Антић: Ако има плин...

Председник већа: Ако има плин у кући, тишина.

Судски вештак Бошко Антић: Ако има плин у кући и ако је доступан или нешто, може да изазове експлозију, јер свака експлозија изазива одређену температуру. Свако зрно које после експлозије излети је загрејано.

Председник већа: Што се тиче...

Судски вештак Бошко Антић: Колико има запаљивих материјала у кући, ја то...

Председник већа: Што се тиче онога што се такође помиње да је постојало, оних такозваних зоља, то јест ових једнократних ручних бацача, да ли је исти одговор и за то?

Судски вештак Бошко Антић: Исти је одговор, само што је много снажије и јаче дејство, изазива експлозију и може да изазове пожар јер је једна од зоља погодила речни миноловац, чији сам ја некад био командант и уништила га изнад ушћа Драве, хрватске зенге, упала је у кормиларницу и избацила све напоље посаду, два заставника су нестала, кормиларница је запаљена.

Председник већа: Је ли то од топлотног дејства или ударног или каквог?

Судски вештак Бошко Антић: Од ударног топлотног дејства, унутра је гомила уређаја била, технике, све је било под напоном, шта је запалило, изазвало, то сад треба посебно вештачење.

Председник већа: За неке од ситуација овде које се у оптужници помињу, наводе, које овде ето обрађујемо, се помињу неки различити изрази, термини па бих хтео да Вас питам који је, пошто овај предмет поступка знате јел, који би од њих био најисправнији да се користи а који од њих нису потпуно сагласни међу собом, чисто да не би изазивали неку термилошку разлику: у оптужници се помиње на овај начин каже се на једном месту, каже, „са осталим припадницима њихових оружаних састава“. Потом се на другом месту опет помиње „комбинована оружана група“. Да ли је такав израз одговарајући, да ли је...

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Председник већа: Да ли је, да ли се користи у војној терминологији?

Судски вештак Бошко Антић: У борбеним правилима која се користе у војсци не постоји такав документ, постоје комбинована дејства, комбиновани састави, комбиноване оружане снаге.

Председник већа: Изрази које сте Ви користили су на разним местима - привремени састав, тактичка група.

Судски вештак Бошко Антић: Да.

Председник већа: Да ли је то једно те исто, да ли није.

Судски вештак Бошко Антић: Привремени састав, тактичка група, оперативна група, тактичка група је на нижем нивоу, оперативна група је на вишем нивоу, и ја сам тврдио да је на пример за Ловас требало формирати тактичку групу.

Председник већа: Тактичка група колико обично има?

Судски вештак Бошко Антић: Па на пример тактичка група код напада у Сребреници имала је 400 људи.

Председник већа: Да ли то значи да тактичка група није и не обухвата комплетне јединице неке које би се, чете, водове, батаљоне..

Судски вештак Бошко Антић: Не, не комплетне јединице, него командант бригаде је одред јединице...

Председник већа: Како се она формира на правилан начин?

Судски вештак Бошко Антић: Наредбом команданта бригаде формира се ситуација група одређеног састава у зависности од задатка који извршава. Треба да садржи у себи све јединице које су неопходне, саставе. Па у овом случају требало се имати на пример пионире за инжењеријска дејства, за мине и тако даље.

Председник већа: Таква група садржи целокупне јединице?

Судски вештак Бошко Антић: Не. Она се саставља из више јединица, то је отприлике ранг једног батаљона. Ако учествује комплетан један батаљон онда нема потребе да се назива тактичком групом. Тактичка група се формира из ...

Председник већа: Да ли на пример мора бити једна цела чета?

Судски вештак Бошко Антић: Не, онда је чета. Ако се формира од две чете...

Председник већа: Ко треба да формира, да кажемо, персонални састав, односно ко ће рећи, ти и ти, ви идете из ваше чете а из ове друге чете...

Судски вештак Бошко Антић: Наредбом команданта бригаде је требало одредити команданта тактичке групе ако је формирана тактичка група, команданта те тактичке групе и основе одлуке о формирању тактичке групе треба да да командант бригаде. На основу његове одлуке да се формира тактичка група са задацима који предстоје и командант тактичке групе предлаже састав те тактичке групе као што је то случај са тактичком групом у Зворничкој бригади.

Председник већа: Ако сам Вас разумео, командант бригаде не бира појединачно ко ће бити?

Судски вештак Бошко Антић: Не, он одређује састав и задатке и на основу задатака се одређује састав.

Председник већа: Да ли значи бројност, је ли значи то бројност, колико људи, бораца, свеједно, војника треба да садржи та група?

Судски вештак Бошко Антић: Опет сам рекао зависно од задатка. Овај пута се радило о задатку где је било довољно јединица што је ангажовано да се формира тактичка група као целина, међутим, они су дејствовали свако за себе, видите, посебно и одвојено и нису представљали једну целину.

Председник већа: Значи одређени командант ...

Судски вештак Бошко Антић: Командант их је крстио као помоћне снаге.

Председник већа: А ово привремени састав?

Судски вештак Бошко Антић: Привремени састав је састав који се међу њима су и те тактичке групе и оперативне групе. Привремени састав је само за одређено дејство. Тактичка група за ослобађање Ловаса на пример да је формирана тактичка група за ослобађање Ловаса. Након извршења задатка, та тактичка група престаје да функционише.

Председник већа: То значи привремени састав?

Судски вештак Бошко Антић: Привремени састав. Људство се враћа у своје јединице и наставља јер сваки командант оно што овде нема, на крају треба да пише након остварења задатака, бити спреман за извршење наредних задатака ако зна који ће бити наредни задатак, он га наведе, ако не зна, јединица мора бити у спремности за тајна дејства.

Председник већа: У том смислу оно што се каже комбинована оружана група.

Судски вештак Бошко Антић: Комбинована, да, али не тако како је дефинисано ту, не зове се комбинована, зове се привремени састав одређених снага. Иначе та тактичка и оперативна група често је ушла у формирање. Тако је формирана тактичка група „Озрен“ на Озрену у Републици Српској.

Председник већа: Мислим за ово што ћу Вас сада питати да директно покрива кажемо правило службе у његовом најопштијем виду, али опет када Вас већ сви питамо за то како овај, те одредбе правила службе треба тумачити, онда ћу и ја то учинити, у теоретском наравно облику. Лако ће се закључити на кога се то конкретно овде може односити. У ситуацији када је на истом терену, да кажемо, један поред другог, овако како смо ми сада овде, су а приликом било које врсте дејства, да је присутан и командир чете, а истовремено и командир вода из његове чете, да ли тај командир вода има независно од командира чете било какве своје моћи командне?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Председник већа: Да ли он нешто може учинити без наређења или супротно ономе што је воља командира чете?

Судски вештак Бошко Антић: Он извршава наређење свог претпостављеног то је онај принцип једностарешинства и субординације, само по његовој одлуци, а у случају да дође до оне ситуације да претпостављени није присутан и тако даље, а приморан је да нешто учини, он је дужан да одмах извести свог претпостављеног. У овом случају сви претпостављени су били један поред другог, сем Лончара који је био не знам где.

Председник већа: Добро. Да ли неко од чланова већа има неко питање за вештака? Не. Онда настављамо даље, овако редом по оптужници, односно колегиница Бранкица Мајкић јел тако? Ако неће сам оптужени Девчић претходно? Ту смо сада већ на терену овог Вашег поднеска од пре неколико дана.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала, судија, добар дан, господине Антићу, Бранкица Мајкић, адвокат, Милана Девчића браним у овом поступку сада првооптуженог. Па, ево кренућу од тога, на страни 23 ове допуне, изнели сте у налазу да је 23, на следећој 24 се односи на Милана Девчића, да је окривљени Девчић по заузимању села Ловас заузео положај командира милиције, тако сте написали. Ја ћу врло конкретно да Вас питам, да ли можете само да нам објасните, на основу чега сте овим податком допунили свој налаз, с обзиром да у основном налазу није постојала таква реченица?

Судски вештак Бошко Антић: Где сте то нашли?

Адв. Бранкица Мајкић: Страна 24, на 23 почиње од оптуженог Миодрага Димитријевића.

Судски вештак Бошко Антић: Неки поремећај је на тим странама. Код мене тога нема. Није то та страна. Ако имате онај посебан папир на коме се налазе сви оптужени, то су само моје белешке, подсетнице према оптужници што сам ја радио себи као подсетник.

Адв. Бранкица Мајкић: Да ли сте увидом у комплетну документацију могли да дођете до таквог закључка да је он заузео, мислим на писану документацију званичну да је он заузео место командира?

Судски вештак Бошко Антић: Не, нема докумената, ниједан докуменат нема који регулише да је Девчић био командир милиције, јер ја сам прошли пут рекао зашто сам, речено да не треба правна питања, њега је могао поставити на ту дужност само Министарство унутрашњих послова САО Славонија, Барања и Западни Срем и тако даље.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам.

Судски вештак Бошко Антић: И још једна напомена. Он као такав ако је још постављен, није могао бити ником потчињен опет без одобрења и наређења Министарства унутрашњих послова у договору са Министарством одбране и тако даље, као што је то случај био са овима из Ваљева.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам најлепше. Да ли у том смислу остајете при основном налазу, то је страна 26 први пасус, објашњавали сте управо ово питање у последњој реченици, „цивилна власт практично није ни успостављена“.

Судски вештак Бошко Антић: Па остајем зато што је...

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала. Објашњавали сте да Вас сад не исцрпљујемо.

Судски вештак Бошко Антић: Објаснио сам неколико пута зашто није успостављена јер је успоставио онај ко није надлежан да је успостави.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала. Следећу ствар коју бих Вас ја питала данас, односи се на одређене наводе са претходног претреса од 25. септембра. Ви сте ту између осталог рекли - страна 9, било је потребе за привођењем и саслушањем у станици милиције појединих личности, требало их је негде задржати јер није било ни затвора ни прихватног центра. Ја бих се сада вратила на онај основни задатак који је Вама дат од стране суда, а то је било питање чини ми се под тачком 6, да ли је ЈНА оснивала затворе у Ловасу. Моје конкретно питање је да ли сте у документима пронашли било какав податак о томе да је у Ловасу уопште формиран затвор?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам на првом рочишту дао одговор на то питање, још 2011. године.

Адв. Бранкица Мајкић: Јесте.

Судски вештак Бошко Антић: Да ЈНА није формирала затвор у Ловасу, да је формиран прихватни центар у Товарнику и заједнички центар у Шиду. А друго, ја имам објашњење зашто је било потребно ради истраге задржати одређене личности, означени број часова и тако даље, пошто се овде ради о полицијској станици ...

Адв. Бранкица Мајкић: Да ли могу да Вас замолим да дате нама то објашњење?

Судски вештак Бошко Антић: Молим?

Адв. Бранкица Мајкић: Да ли можете данас да нам кажете то објашњење?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам закључио да је напад на село Ловас оправдан с обзиром на резултате извиђања и дејства из села.

Адв. Здравко Крстић: Може ли мало гласније?

Судски вештак Бошко Антић: Само да нађем где сам то написао. Уосталом, нема потребе да налазим, ја сам дошао до закључка и на основу докумената које сам накнадно прикупио, да нису сви припадници Збора народне гарде који су се налазили у Ловасу били разоружани. Скинули су униформе. Међутим, пронађена је гомила наоружања по кућама, нађен је експлозив припремљен за употребу, нађена

је муниција. Сами они дају изјаве да су наоружани, један од њих каже да нису имали чиме да се супротставе, а онда каже приликом претреса нађена ми је пушка у стану. Мислим зашто је тешко такве изјаве, очито се бране, одређене личности међу њима су се налазиле, ево ја ћу прочитати који су погинули приликом напада на Ловас, који су борци бранитељи који имају решења. Кесер Мато 163 дана, Пољак Јурај 40 дана, Гргеч Мирко 163 дана, Бадањак Данијел 123, Јовановић Антун 123, Сабљак Томо 40 дана браниоци, значи били наоружани, припадници Збора народне гарде.

Председник већа: У реду, не морате бити преопширни.

Адв. Бранкица Мајкић: Наставићу у вези са овим што сам Вас претходно питала. Да ли је Ваш одговор управо да су из ових безбедносних разлога како сте Ви навели задржавање одређених лица дозвољено?

Судски вештак Бошко Антић: Дозвољено је по правилима милиције. То би требало питати неког стручњака за поступке милиције, али дозвољено је зато што из праксе видимо да је дозвољено да се приведе, да изјаву и задржи на одређени део времена у некој врсти притвора у Ловасу. То није било тако формацијског неког затвора него је привремено задржан. Не улазим у то што су уврштени после малтретирања и остале ствари...

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала, разумела сам.

Судски вештак Бошко Антић: У то не улазим. Улазим само у оно за шта је надлежан био Девчић а зашто је после, ко је дозволио, како је дозволио и ко је то радио, то је ствар суда према изјавама сведока и тако даље, јер то у документима, званичним документима прочитао нисам.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам најлепше. Ја бих Вам сад из званичног документа овог наређења од 09. октобра 1991. године, строго пов. 350-1 имате га сигурно.

Судски вештак Бошко Антић: Ма знам ја све, само Ви читајте, знам о чему се ради.

Адв. Бранкица Мајкић: Добро, од 09. исто се преноси и на наређење од 10.10. строго пов. 364-1. У наређењу од 09.09.1991. године, тачка 4 мера обезбеђења борбених дејстава, све прикупљене обавештајне податке о непријатељу достављати обавештајном органу бригаде који ће исти објединити, доставити осталим јединицама бригаде и у наређењу од 10.10. то је...

Председник већа: Колегинице, само мало лаганије да бисмо и ми имали увид у све то.

Адв. Бранкица Мајкић: Извините.

Председник већа: Дакле, 09.10. јел тако?

Адв. Бранкица Мајкић: 09.10.1991.

Председник већа: А ово, строго пов. број?

Адв. Бранкица Мајкић: 350-1.

Председник већа: Е сад Ви кажите која тачка.

Адв. Бранкица Мајкић: Тачка 4 мера обезбеђења борбеног дејства.

Председник већа: То је дно прве стране?

Адв. Бранкица Мајкић: Прва страна, последње две алинеје.

Председник већа: Хвала, само сам то хтео.

Адв. Бранкица Мајкић: Исто то ако могу можда да Вам помогнем на извесни начин, у наређењу од 10.10. на другој страни под тач. 14. Између осталог, прикупљене податке од становништва ЈТО проверавати, тежиште обавештајног рада имати на прикупљању података о ОМЈ артиљерије за подршку, средствима за блиску борбу, покретима снага непријатеља и тако даље. Да ли можете, имате то пред собом јел тако?

Судски вештак Бошко Антић: Имам ја.

Адв. Бранкица Мајкић: Дакле, ово је тачка 4 - наређење за напад. Да ли можете да нам објасните, да нам дате неки одговор уствари, када се извршава овај део наредбе? Непосредно после уласка у територију или касније?

Судски вештак Бошко Антић: Овај случај непосредно после уласка у Ловас.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам. Да ли након дакле запоседања Ловаса, уласка у Ловас, управо јединице које припадају бригади задржавају своје дејство кроз контролу и прикупљање података о непријатељу, наоружању и другим тим безбедносним питањима како је наведено у наређењу?

Судски вештак Бошко Антић: По наређењу требали су да наставе прикупљање података из јединице бригаде. Међутим, није дефинисано у наређењу кад се завршава дејство у Ловасу, јер је требало да се каже у наредном задатку - бити спреман за то и то, јер је наређено запоседање Ловаса. А запоседање се подразумева заузимање борбених положаја и припреме за наредно дејство, тако да је опет и ту дошло до мешања термина у борбеним наређењима и тако даље. По овом наређењу како је наредио командант бригаде, уз све остале ствари јединице су требале да настављају да прикупљају обавештајне податке. Међутим, оне би то прикупљале и да је био надлежан неко други.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам. А да ли реците ми даље, видели сте Ви сте такође цитирали овај део где кажете шта је прихватилиште, шта је сабирни центар. Ја бих Вам скренула пажњу на још неку документацију, на пример

редовни борбени извештај команде Прве дивизије, то је строго пов. 3-340 од 12. октобра 1991. године, тачка 5, каже - јединица чете војне полиције су ангажоване на војно-полицијским задацима, у сабирни центар је у току дана доведено око 200 ухапшених са којима се разговара у циљу тријаже. Па бих Вас ту питала најпре да нам објасните овај појам шта подразумева та тријажа која се врши након прихвата ухапшених лица.

Судски вештак Бошко Антић: После изјава, саслушања и провере података који су приведени, да ли против њих треба покренути дисциплински поступак или кривични поступак или не.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам. Следеће питање...

Судски вештак Бошко Антић: Извињавам се само. Прошли пут смо саслушали овде и мислим да се зове Рендулић, сведока, који је лепо објаснио...

Адв. Бранкица Мајкић: Хтела сам и то да Вас питам, управо то.

Судски вештак Бошко Антић: Какав је био поступак Крњајића који је довео, предао и тако даље поступак, што потврђује да су за одређена лица рађено по прописима.

Адв. Бранкица Мајкић: Хтела сам то да Вас питам пошто сте слушали овог сведока. Он је објашњавао између осталог, судија, надам се да ћете дозволити чињенична је ствар, ја мислим да је оцена исказа, рекао је да је пребачен...

Председник већа: Ја се надам, бар то можемо проверавати, да ће цитат бити веродостојан.

Адв. Бранкица Мајкић: Тачан. Да је пребачен у спортску дворану ДТВ „Партизан“ у Шиду. Сећате се да је говорио о томе или не? Је ли то то прихватилиште Друге бригаде?

Судски вештак Бошко Антић: Не, то је сабирни центар. Прихватилиште Друге бригаде је у Товарнику.

Адв. Бранкица Мајкић: Добро, хвала.

Судски вештак Бошко Антић: То је сабирни центар дивизије.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам. Следеће питање се односи на...

Судски вештак Бошко Антић: Извињавам се, и постоји следећи логор који је негде био у Војводини, заборавио сам навести.

Адв. Бранкица Мајкић: Редовни борбени извештај команде Прве дивизије строго пов. 3-464 од 15. октобра 1991. године, тачка 5, стоји - у сабирни центар је приведено 62 лица...

Председник већа: Колегинице, само полако.

Адв. Бранкица Мајкић: Извините.

Председник већа: Дивизије?

Адв. Бранкица Мајкић: Јесте.

Председник већа: Од 15-ог?

Адв. Бранкица Мајкић: 15. октобар '91. строго пов. 3-464.

Председник већа: Добро. Наставите.

Адв. Бранкица Мајкић: У Сабирни центар приведено 62 лица из села Бапска, Шаренград, Томпојевци, Вуковар, Сотин, Товарник и Ловас. За сабирни центар у Бегејцима, спроведена су три лица из Вуковара који су учествовала у масакру над цивилним становништвом и у убијању војника и тако даље. Па је моје питање, изнели сте малочас једно образложење, да је била конфузија око тог испитивања или задржавања лица. Да ли бригада, Друга бригада потом и дивизија, прихватају са терена из Ловаса управо предају лица односно предају задржаних и саслушаних лица у Ловасу од стране припадника јединице бригаде који су тај посао обавили?

Судски вештак Бошко Антић: Прихватају, то је дужност органа безбедности да изврше одређену проверу, да узму изјаве и да оне за које треба проследити у прихватилиште или сабирни центар јер надлежан за даљи поступак је дивизија.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам. И да ли је ова линија дакле припадници јединице на терену, конкретно говорим сад значи о Ловасу, предаја припадницима Друге бригаде органима безбедности и прослеђивање даље, да ли је то да кажем једна процедура која је у складу са правилима службе онако како ...

Судски вештак Бошко Антић: Јесте у правилу службе полиције и правилу службе органа безбедности.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Јер носиоци једног и другог посла су органи безбедности а полиција је део органа безбедности, војна полиција.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала. Ја бих, судија, уз Вашу дозволу или можете Ви. Снашла сам се.

Председник већа: С обзиром да је сада 11:30, само да знам ко још има овај намеру, колико је интересовање, опште интересовање, а онда ћемо овај... онда ћемо ипак прекинути на једном месту, наравно после Вас, када колегиница Мајкић заврши и евентуално брањеник, претпостављам, а после тога ћемо правити паузу.

Адв. Бранкица Мајкић: Судија, уз Вашу дозволу документ се налази у списима ознака је 4132/1847 од 28. септембра 2009. године, означен је као прилог а).

Председник већа: О чему се ради?

Адв. Бранкица Мајкић: Ради се о документу који је испред станице милиције Ловас потписао оптужени Девчић Милан а у вези са предајом лица које је било на саслушању. Ја бих замолила да се...

Председник већа: Могу то да видим а и да идентификујем овде где се налази у списима. Сигуран сам да нико то неће напамет знати.

Адв. Бранкица Мајкић: Ради се о доказима који су достављени у претходном поступку и који су као такви били изведени у првом делу поступка.

Председник већа: Ја не видим никакву нумерацију.

Адв. Бранкица Мајкић: Нема, зато кажем ознака...

Председник већа: Обзиром наравно да је одштампан број предмета. Добро. Дакле, вештаку се предочава допис Станице милиције Ловас од 09.11.1991. године са потписом преко печата Милана Девчића као командира станице, а предата истог датума старешини војне полиције јел тако?

Адв. Бранкица Мајкић: Да, да. Питање је управо то да ли је то редовна једна процедура. Дозвољаваате да вештак погледа?

Председник већа: Да.

Судски вештак Бошко Антић: Чуо сам шта сте рекли. Ради се о једном специфичном случају, ја сам рекао да је ово, претрес терена и истраге у нормалним поступцима треба да врши војна полиција. Међутим, пошто војну полицију командант бригаде није ангажовао у Ловасу, тај је посао обављала милиција из Ловаса. И поступак прослеђења органима војне полиције је потпуно исправан и по прописима.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала Вам.

Судски вештак Бошко Антић: Јер је милиција из Ловаса доведена у ситуацију да обавља послове војне полиције.

Адв. Бранкица Мајкић: Да ли на основу овог документа командир прихвата деловање милиције у Ловасу?

Судски вештак Бошко Антић: Молим?

Адв. Бранкица Мајкић: Да ли на основу документа који сам Вам дала, који сте сад погледали, да ли се прихвата деловање милиције у Ловасу?

Судски вештак Бошко Антић: Милиције?

Адв. Бранкица Мајкић: Да.

Судски вештак Бошко Антић: Па прихвата.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Ово је документ који...

Председник већа: То сте питали за старешине у војној полицији?

Судски вештак Бошко Антић: Прихвата се да су обављани ови послови због специфичног случаја да није било војне полиције. То је опет једна од оних грешака команде...

Председник већа: Тиме што је примио тај извештај јел?

Адв. Бранкица Мајкић: Примио лице.

Председник већа: И лице.

Судски вештак Бошко Антић: Али је проследио по прописима коме треба.

Председник већа: Само немојте говорити када сте удаљени од микрофона.

Судски вештак Бошко Антић: Проследио је коме треба, војној полицији.

Адв. Бранкица Мајкић: Говорили сте о једној конфузији у документацији да нешто недостаје и тако даље. Ја се слажем ту са Вама. Али бих имала конкретно питање за Вас, гледали сте дакле редовне, ванредне оперативне извештаје Друге бригаде, Прве дивизије све до Прве војне области. Да ли су ови извештаји достављани у складу са тада важећим правилима у смислу по овом ланцу бригада, дивизија, Прва војна област или је успостављен било какав другачији начин извештавања у конкретној ситуацији?

Судски вештак Бошко Антић: Нису достављани уопште по прописима. Командант бригаде је био дужан да у том наређењу које је издао, да напише командовање, везу и начин достављања редовних и ванредних извештаја. По прописима одмах после догађаја на минском пољу, било је неопходно доставити ванредни извештај бригади а бригада дивизији и тако даље, да не би се десило да Генералштаб сазна трећи дан шта се десило у Ловасу. Обзиром да је команда бригаде сазнала да је Ловас ослобођен од возача возила које долази из правца Ловаса, онда и ништа не чуди шта се десило.

Председник већа: Узгред када се каже редован извештај да ли то подразумева да је свакодневни?

Судски вештак Бошко Антић: Практично редован се извештај доставља у 18:00 или 19:00 са стањем у 18:00 часова.

Председник већа: Хоћу рећи да ли мора постојати сваког дана?

Судски вештак Бошко Антић: Сваког дана.

Председник већа: Ако се ништа није десило?

Судски вештак Бошко Антић: Сваког дана се доставља редовни извештај, ванредни извештај код ванредних догађаја. Ово је био ванредни догађај. Када сте и у миру одмах се доставља извештај претпостављеној команди.

Председник већа: Добро.

Судски вештак Бошко Антић: Генерал зна да је тим ванредним догађајима посвећена велика пажња још у миру, да се узбуна дизала до Генералштаба кад војник повреди ногу.

Председник већа: Добро.

Адв. Бранкица Мајкић: Ја бих имала можда још једно или два питања. Објашњавали сте на странама 10-14 ове допуне о термину чишћење и дали бројне примере за то. И сад бих Вас ја само конкретно питала, уколико у наредби команде Прве дивизије строго пов. 851-35 од 14. октобра 1991. године, дакле, једини термин који се користи је претрес града и објеката и преглед града и објеката. У наредби команде Друге бригаде 427-1 од 16. октобра 1991. године, каже се да је са старешинама извиђачке чете и чете војне полиције извршена припрема за чишћење Илока. Дакле, то је наредба која се доноси на основу претходне наредбе дивизије. Да ли би евентуално на основу целокупне анализе документације која Вам је била доступна, да ли су се ови термини претрес, преглед, чишћење, да ли су они коришћени као синоними у овом периоду који обухвата ова оптужница?

Судски вештак Бошко Антић: Претрес терена није никакав синоним. Претрес терена је посебна радња која се обавезно извршава после сваког терена, ради утврђивања ситуације и стања и тако даље. Претрес терена се врши и због уклањања заосталих непријатељских снага, па и мина, погинулих људи и животиња, посебно ангажовано названа асанација а чишћење терена...

Адв. Бранкица Мајкић: Извините претходно а шта би онда у односу на претрес био преглед?

Судски вештак Бошко Антић: Шта?

Адв. Бранкица Мајкић: Преглед града и објеката.

Судски вештак Бошко Антић: То је у оквиру претреса.

Адв. Бранкица Мајкић: Значи, то је у оквиру претреса?

Судски вештак Бошко Антић: То је у оквиру претреса.

Адв. Бранкица Мајкић: А чишћење у односу на та два појма?

Судски вештак Бошко Антић: Чишћење, интересантно чишћење као појам, не постоји ни у једном борбеном документу, као појам чишћење, тако да је често пута погрешно тумачено да је ликвидација свега онога што смета. Међутим, чишћење се користи у свим ратовима и свим војскама света. Ја сам навео овде гомиле примера, међу њима и пример Хрватских оружаних снага који су се ту борили, да иду на чишћење терена. Једина је разлика у томе што они мудро нигде не неводе непријатељско расположено становништво. Или као пример, имам овде директиву Главног штаба Републике Српске где нешто слична глупост пише па због тога се у Хагу жестоко одговара.

Адв. Бранкица Мајкић: Хвала. Само још једно питање, везано за ово прихватилиште. Ви сте се приликом претходног саслушања оградиле од тога да дајете одговоре о ХДЗ и тако даље. Али, ја бих Вас замолила да учините тај напор, као што сам малочас цитирала, редовни борбени извештај команде прве дивизије - строго пов.3-471 од 16. октобра, дакле каже, у прихватни центар приведено је још седам лица, чланова ХДЗ који још увек сарађују са њима и пружају отпор ЈНА. Да ли можете да нам кажете, да ли је према овој документацији та припадност или сарадња са ХДЗ-ом у то време представљало, да кажем, безбедносно интересантно питање, безбедносно важно питање или питање политичког опредељења.

Председник већа: Не морате одговарати на ово питање.

Адв. Бранкица Мајкић: Судија, могу да дам објашњење само зашто постављам?

Председник већа: Јасно ми је.

Адв. Бранкица Мајкић: Зато што у оптужници се...

Председник већа: Јасно ми је, али...

Адв. Бранкица Мајкић: У оптужници се мом брањенику ставља на терет...

Председник већа: Напросто, наравно, али није, просто није питање за вештака. То већ спада у наше...

Адв. Бранкица Мајкић: Без обзира што егзистира у војним документима.

Председник већа: Дакле, не, сами ћемо морати да се тиме бавимо, без вештакове помоћи.

Адв. Бранкица Мајкић: Онда се ја Вама захваљујем на овоме.

Председник већа: Милан Девчић, уколико има питања.

Опт. Милан Девчић: Добар дан, оптужени Девчић. Ја, овај, господине судија, имам само један коментар, овај, везано за, конкретно немам питања, пошто је адвокат исцрпио питања која сам мислио да ћу да питам поводом тога. А коментар се односи на то, овај, након мислим за време сведочења овај министра Богуновића који је био тада министар САО Крајине у том дијелу, Славонија, Западни Срем, Барања, овај, када је он и сам рекао ко је био командир, од када до када и тако даље, где је рекао да је Воркапића поставио од 10. до 18., до, уствари, његове смрти, после његове смрти да сам био ја. То је он рекао, а затим рекао је и то, а ја се слажем с тим, пошто господин овај генерал, не знам да ли је био на терену, ја видим да човек барата са тим прописима, међутим, на терену су сасвим друге ствари. То знамо ко је био на терену. Овај, тако да хоћу да кажем да ниједно, значи у сваком месту је постојала полиција, тј.милиција у том периоду. Били су ти прихватни центри, ја не знам колико генерал зна, у сваком селу је био прихватни тај центар или да назовемо, просторије за задржавање лица која су била у ХДЗ, уствари у Збору народне гарде или Министарству хрватске полиције, јел. И хоћу да кажем да важну улогу у томе била је Војна безбедност, где је била на том дијелу овај задужен господин Петковић Љубиша, пуковник тада. Да је жив, вероватно би он дао многе одговоре овде везано за, везано за тужиоца, међутим, овај, настрадао је под сумњивим околностима, небитно је то, неко ће дати...

Председник већа: Мало нам одузимате време сада.

Опт. Милан Девчић: Није, него хоћу да кажем само да је Војна безбедност значи да се питала за сваког човека тамо који је био постављен за командира полиције.

Председник већа: Добро.

Опт. Милан Девчић: Да без њиховог знања нико није могао бити постављен. Ето толико, хвала.

Председник већа: Добро, као што сам рекао, мислим да је сада време, надали смо се да ћемо можда овај пре паузе окончати са вештаком, али очигледно нећемо, али нећемо ништа скраћивати на силу. Дакле, чисто за записник да констатујемо да је према овом судском часовнику 11 и 42. Пауза од 20 минута, након чега ћемо наставити.

Ја ћу замолити да наше службе обавесте ову двојицу сведока који су дошли да се још мало стрпе. Надам се да ћемо и њих данас обухватити са узимањем исказа, а и да поменем нешто, јер је могуће да те ствари заборавим на крају претреса, тако да, хајде, седите још, тренутак да не бисте пропустили оно што хоћу да кажем, а вероватно ће вас занимати. У списима предмета, у комплетном предмету, постоји већ одавно једна ВХС, она стара касета на којој пише да је ту снимљено оснивање ХДЗ или тако нешто, негде из марта ове године, о којој говоримо. Схватио сам да она није била, иако је био предлог за тако нешто, да није

била приказана, емитована, тај снимак, да није у прошлом суђењу био део, овај, целе ове доказне грађе и да је то било из техничких тешкоћа. Видећемо да ли су у међувремену, јел, те техничке немогућности одстрањене, да ли ћемо тако нешто моћи да видимо и уколико будемо могли, то ћемо и учинити, видећемо да ли смо сада технички боље опремљени и да ли је сам доказ онако у физичком смислу овај пропао или није или је само био недостатак технике код нас. То сам само хтео да поменем, пошто разумем да то и даље постоји као предлог или не постоји, а није ми више у сећању ко је овде приложио, предложио као доказ. Жељко Крњајић, претпостављао сам, али добро је проверити.

Паузе, дакле 20 минута.

Констатујем да су у наставку претреса присутна сва лица као и пре паузе.

Господине Антићу, ево заузмите то место. Укључите и микрофон а чујем да ће бити доста потешкоћа да се са транскрипта скине оно што је снимљено док сте Ви говорили, па ћу Вас замолити да сада и убудуће онако мало гласније и разговетније говорите, него што је овај до сада било.

Судски вештак Бошко Антић: Одмакнем се мало од микрофон.

Председник већа: На кога је био ред, ко је, ко се био јавио? Дакле, пошто смо, пошто су прошли првооптужени у овом случају Милан Девчић и његов бранилац, адвокат Радоје Алексић. Ја мислим да сам видео да сте се Ви јављали, је ли тако?

Адв. Радоје Алексић: Адвокат Радоје Алексић, бранилац окривљеног Крњајић Жељка. Питања вештаку: као вештак прегледали сте бројну документацију и списе предмета. Да ли сте било где нашли било какав акт или документ, да је Крњајић Жељко на дан 10.10.1991. године, на дан приликом напада на село Ловас, имао било какву командујућу функцију, улогу, положај, чин или било какву компетенцију у конкретном нападу?

Судски вештак Бошко Антић: У службеним документима нисам.

Адв. Радоје Алексић: Хвала. Рекли сте да је напад на село Ловас био оправдан, јер је у њему било наоружаних припадника „зенги“ и других наоружаних формација Хрватске. Да ли је и након заузимања села Ловас било од стране хрватских формација спорадичног пуцања и уколико можете да нам објасните зашто су то чинили?

Председник већа: Нека вештак не одговори на ово питање, то је ипак далеко од тога...

Адв. Радоје Алексић: Ако може да нам објасни, зашто су то чинили.

Председник већа: Да ли о томе има овај доказа или сведочења или било каквих других извора, то је опет сада ту суд, тако да, а поготову о тим разлозима нећемо тражити од вештака да то, да нам то каже, излази некако из његовог места

и компетенција. То смо нажалост ми овде сами себи препуштени, мислим, ми правници.

Адв. Радоје Алексић: Захваљујем, председниче, немам више питања. Можда мој брањеник има.

Председник већа: Крњајић.

Опт. Жељко Крњајић: Добар дан, оптужени Жељко Крњајић. Хтео бих само господину Антићу да покажем два, три документа који се већ налазе у списима предмета, па да прокоментарише.

Председник већа: О чему се ради?

Опт. Жељко Крњајић: То је Франковић Станислав, медицинска документација из Хрватске.

Председник већа: Ко то беше?

Опт. Жељко Крњајић: Молим?

Председник већа: Ко је то?

Опт. Жељко Крњајић: Мештанин Ловаса, а ко је, ево сада ћу Вам рећи, господину Антићу.

Судски вештак Бошко Антић: Пише да је припадник хрватске војске, рањен X месеца 1991. године, када је задобио повреду леве шаке са фрактуром и тако даље, клинички налаз.

Председник већа: По мом сећању, Станислав Франковић се не налази међу онима који су наведени као лица која су, које је изгубило живот или којима су, према којима су извршена кривична дела ратног злочина против цивилног становништва. Чини ми се да се тог имена уопште не сећам.

Опт. Жељко Крњајић: Он је рањен, значи оштећен је и био је као сведок овде.

Председник већа: Шта је друго?

Опт. Жељко Крњајић: Стјепан Пеулић.

Председник већа: То јесте. Међутим, не видим шта би вештак имао око тога да прочита овај, оно што иначе већ пише, то можемо и сами.

Опт. Жељко Крњајић: А ради се о томе што је и закључио господин вештак, да је касније дошао до неке документације да је много односно ја знам, јер сам мештанин, из сваке куће био по један или по два у Збору народне гарде или у хрватској полицији.

Председник већа: Онда ћете ово предложити Ви као доказ, а вештак је већ рекао своје о томе што је имао.

Опт. Жељко Крњајић: Господине Крњајићу, када сам почео да читам списак таквих људи овде, нисам га завршио до краја, јер је речено да довољан овај уводни део који сам рекао. Иначе, налази се овде списак убијени на ратним локацијама приликом напада, погинули на минском пољу, сви су припадници оружаних снага Хрватске.

Опт. Жељко Крњајић: Па ја то знам, али ја сам хтео да чује суд и да чују сви остали. Имао бих...

Председник већа: Добро, суд ће то извести као доказ, ако је предложено и тако даље, али не треба вештак о томе да се изјашњава.

Опт. Жељко Крњајић: Имао бих само један приговор. Масу докумената вештак није видео из овога предмета, тако да није могао ни да донесе ни да закључи још бољу истину, јер по мени, на овом суду се пише историја, а досадашња историја нам је по прилици лажна. А са овим документима и са документима која је господин Секулић показао, да је још 1990. године наоружано, да је 1991. године два месеца пре нас да је била мобилизација у Хрватској, значи тврдим од првог дана, не ради се о цивилима, што је потврдио и Апелациони суд.

Председник већа: Рекли сте у својој одбрани.

Опт. Жељко Крњајић: Хвала.

Председник већа: Хвала лепо. Оптужени Дарко Перић или бранилац.

Адв. Јасмина Живић: Прво бранилац.

Председник већа: А могу и обоје, наравно.

Адв. Јасмина Живић: Обоје. Адвокат Јасмина Живић, бранилац Перић Дарка. Ја бих имала два кратка питања за вештака. Прво, не улазећи у извештај који је спомињан, у његову садржину, питала бих Вас, да је ситуација да је неко од официра одбио да командује јединицом, да ли би таква информација морала да буде садржана, односно обрађена у извештају Управе безбедности, по Вашем мишљењу?

Судски вештак Бошко Антић: Молим, да ли је?

Адв. Јасмина Живић: Јесте ме разумели? Значи да је неко од официра одбио да командује акцијом, да ли би таква информација морала да буде садржана у извештају Управе безбедности са Вашег аспекта?

Судски вештак Бошко Антић: Па сада ми је саопштено овде да је та информација изузета из...

Адв. Јасмина Живић: Не, не, ја Вас питам уопштено, не улазећи у садржину информације.

Судски вештак Бошко Антић: Требала је, уколико је Управа безбедности односно истражни органи, није то Управа безбедности, Управа безбедности је написала на основу истраге органа безбедности прве дивизије, који су јој доставили извештај и тако даље, па потписао тај Бошковић, можда мало обрадио, додао и тако даље, међутим, требао је да садржи. Међутим, да ли је могла садржати, не знам, јер никаквог извештаја нема о том догађају, није поднешен никакав извештај команди бригаде. Ни команда бригаде у то време није знала да ли је одбијано или није одбијано наређење, јер таквог документа нема, нема ни евиденције у оперативном дневнику, нема никаквог доказа о томе. Све то следи после изјава оптужених.

Адв. Јасмина Живић: Добро. Више пута сте кроз излагање споменули однос оптуженог Влајковића према наређењу за претрес терена, односно могућностима да одбије такво наређење. Овај, да ли можете да се изјасните, каква је била могућност оптуженог Перића да одбије такво наређење које је добио од свог претпостављеног и пренео оптуженом Влајковићу?

Судски вештак Бошко Антић: Иста као што је била и Влајковића према његовом наређењу. Ако је сматрао да је наређење незаконито, да изазива кривично дело, исто је требао да да одбије и да поступи као што се захтева од Влајковића.

Адв. Јасмина Живић: Добро, хвала, немам више питања.

Судски вештак Бошко Антић: Ако је Влајковић одбио наређење, ја да сам командант, ја бих га сменио и удаљио из...

Адв. Јасмина Живић: Добро, хвала, немам више питања.

Председник већа: Добро, оптужени Перић.

Опт. Дарко Перић: Добар дан. Прво питање, да ли сте нашли било какав документ по коме се одред распоређује на ратиште или неки документ који мене распоређује на место команданта одреда?

Судски вештак Бошко Антић: Нисам.

Опт. Дарко Перић: Да ли сте у било ком документу Друге бригаде пронашли да се спомиње по имену и презимену командант одреда?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Опт. Дарко Перић: Хвала. Реците ми, ко подноси извештај вишим јединицама, значи нижа јединица када подноси вишој извештај, било да је дневни, зависно...

Судски вештак Бошко Антић: Редом линијом командовања.

Опт. Дарко Перић: Значи....

Судски вештак Бошко Антић: Свако свом претпостављеном.

Опт. Дарко Перић: Значи, конкретно командант одреда би требао да...

Судски вештак Бошко Антић: Командант одреда свом претпостављеном.

Опт. Дарко Перић: Аха, добро.

Судски вештак Бошко Антић: Да ли је то по мени Лончар.

Опт. Дарко Перић: Да. Ја ћу Вас само у вези изјаве једног сведока, да ми дате Ваше тумачење, значи не мислим да ми тумачите конкретно неке његове... Пуковник Лончар...

Председник већа: Начелно се то не ради.

Опт. Дарко Перић: Али се ради о војном питању, господине судија.

Председник већа: Претпостављам да сте схватили овај да то вероватно неће моћи што сте замислили, али кажите. Да чујем прво, па ћемо онда рећи да ли је одговор дозвољен или није.

Опт. Дарко Перић: Потпуковник Лончар је изјавио да је извештај из Ловаса примао од Влајковића и Димитријевића. Можете ли да ми онда објасните, с обзиром да није примао од команданта одреда, у ком својству су они подносили извештаје и зашто је од њих примао извештаје?

Судски вештак Бошко Антић: Морам Вам одмах рећи да је Лончарева изјава контрадикторна у неколико случајева. Није могао, јер ја сам Вам рекао...

Опт. Дарко Перић: Не разумем, шта није могао?

Судски вештак Бошко Антић: Није могао да прима никакве извештаје од оних командири потчињених. А рекао сам да немам никаква документа да се установи ко је у Ловасу првопотчињени Лончару, осим изјаве пуковника команданта оперативне зоне, да је то Вељовић Градимир, командант јединица територијалне одбране из Ваљева, да је он најстарији међу њима. Нажалост, и он даје изјаву да је и он био саветник, тако да је овај случај пун саветника различитих и тако даље.

Опт. Дарко Перић: С обзиром да је ратно стање и да је евидентно ту владао хаос у командовању без наређења, значи ли то да фактички ја нисам могао да наредим ништа ни Влајковићу, јер не постоји никакав писани документ, никакав траг да ја имам право на наређивање?

Судски вештак Бошко Антић: Па, добро, Влајковић је Вама првопотчињени, Ви сте њему могли издати наређења на основу наређења које сте Ви добили, ако сте добили.

Опт. Дарко Перић: О томе се ради, о потчињености. Ви кажете, Влајковић је мени првопотчињени, а не постоји никакав писани документ. Зашто онда Димитријевић не би мени био први надређени, без обзира што не постоји никакав документ?

Судски вештак Бошко Антић: Па, у Вашем одреду, Влајковићева чета је део одреда.

Опт. Дарко Перић: Да.

Судски вештак Бошко Антић: Командант првог батаљона, оклопног батаљона је потчињен команданту бригаде. Према томе, командант прве чете је потчињен команданту одреда.

Опт. Дарко Перић: Реците ми, формацијски, ко је виши старешина, командант територијалне одбране једне општине или командант одреда, да се нађу на истој локацији?

Судски вештак Бошко Антић: Проблем је опште организације и командовања у самој бригади, јер место територијалне одбране Ловас није уопште одређено ниједним документом. Ниједног документа нема о његовој улози и потчињености. Штаб територијалне одбране Товарник ...

Опт. Дарко Перић: Ја се извињавам, можда нисам добро формулисао питање. Командант територијалне одбране општине Лајковац и командант одреда противдиверзантског општине Ваљево, ако су на истој локацији, формацијски, ко има виши чин, односно виша овлашћења, с обзиром на формацију јединица којима командују?

Судски вештак Бошко Антић: Одред има већа овлашћења од чете, али с обзиром да је командант...

Опт. Дарко Перић: Не ради се о чети, опет пермутујете, не питам за чету, питам за територијалну одбрану општине.

Судски вештак Бошко Антић: Сачекајте, сачекајте, па није, није био овај Вељовић Градимир у општини у Товарнику, није имао улогу територијалне одбране, он је придодата јединица, претпочињена јединица. Ја сам мислио да Ви говорите о штабу територијалне одбране Товарник и касније Ловас.

Опт. Дарко Перић: Може ли се с обзиром на ситуацију која је, понављам, владала тада, нека усмена наређења третирати односно да она буду замена за нека писмена наређења која недостају, односно евидентно не постоје скоро никаква писмена наређења?

Судски вештак Бошко Антић: Не могу, ја сам рекао, не знам да ли сте то Ви пратили, Ви нисте могли доћи у Ловас без нечијег наређења, то наређење је морало бити писмено, јер сте премештени, место локација, некеме је требало наредити да Ви долазите заједно са четом, а када долазите са четом, онда сте нормално најстарија, а зашто сте дошли и ко вас је довео, то нема ниједног документа. Друго, нисте могли, нисте могли ићи извршити икакав задатак ни претрес терена, без наређења свог претпостављеног. Да ли сте то наређење добили усмено или писмено, доказа нема. Међутим, ако је издато усмено наређење због хитности, морало је одмах да уследи писмено наређење.

Опт. Дарко Перић: И поставио бих још везано за једног сведока, само ми је нејасна та линија командовања. Пуковник Ђокић рекли сте да није имао овлашћења никаква тамо.

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Опт. Дарко Перић: А, видите, он у својој изјави наводи да је 14. приликом доласка у Ловас наредио Димитријевићу да не изводи никакве акције. На основу чега је он њему то наредио?

Судски вештак Бошко Антић: Није могао да му нареди.

Председник већа: Вештак је већ рекао.

Судски вештак Бошко Антић: Можда му је наредио, али није смео да му нареди, то му Лончар није смео да дозволи.

Председник већа: Па ћемо ми то ценити.

Опт. Дарко Перић: Извините, нисам Вас чуо.

Судски вештак Бошко Антић: Није смео Лончар то да му дозволи.

Председник већа: Ја кажем, вештак је већ рекао то, што је.

Опт. Дарко Перић: Није смео да му нареди.

Председник већа: Шта се дешава оно, када оно, трећи, четврти, пети оптужени, тако да понавља оно што је већ било, речено је, ако ћете ми веровати на реч.

Опт. Дарко Перић: Али, сада сам хтео додатно питање, са којом формацијом је командовао Димитријевић, када је он њему издао ту наредбу?

Судски вештак Бошко Антић: Он сада каже да му је издао наредбу, сада каже да нема никакву командну улогу, него да, али да може да забрани употребу јединица. Једно је саветник за морал, а друго је координатор за позадинско обезбеђење и тако даље. У изјаве покојног Ратка, бог душу да му прости, тешко је улазити.

Председник већа: Добро.

Опт. Дарко Перић: Немам више питања, хвала.

Председник већа: Потом оптужени Јован Димитријевић или адвокат Гордана Живановић. Пардон, не, не, погрешно сам, оптужени Јосиповић или адвокат Бранко Димић.

Адв. Бранко Димић: Бранко Димић, адвокат. Ја бих замолио поштовано веће да ми дозволи само један увод од једног минута да направим, да би било јасније шта желим да питам и у ком правцу иде, да би то све трајало заједно краће. Овај, ја сам бранилац Радисава Јосиповића, он је командир првог вода ове противдиверзантске чете. Када је вештак саслушаван овде 25.09., он је рекао на Ваше питање, ја сам разумео да остаје, не изричито, али сам разумео да је у контексту, да остаје при оном налазу који је раније дао у овом предмету, а даје ову допуну коју је изнео кроз своју овај реч усмено и кроз овај документ овај, да га назовемо, овај допунско вештачење писано. У том допунском вештачењу, имате тачка 16., па наводите, документи који третирају догађаје у месту Ловас. Мислим да имамо грешку у нумерацији страница, иде онај извештај 540 ове Управе за безбедност, што је помињао колега Зорко на почетку, он је негде 22-23 страна. Па онда иде 24 страна, па се понавља 23., ако видите у доњем овом углу.

Судски вештак Бошко Антић: Мислим дошло је до неког куршлуса, ја сам то објаснио како је дошло да те две странице које су убачене, јер то је био мој подсетник, пре но што сам почео ово да радим.

Адв. Бранко Димић: Да, да.

Судски вештак Бошко Антић: Да видим ко у оптужници, ко од оптужених, за шта је оптужен, имена.

Адв. Бранко Димић: Значи само хоћу...

Судски вештак Бошко Антић: Извињавам се, несвесно сам стрпао, па сам ставио заједно, то није спорно.

Адв. Бранко Димић: Није проблем никакав пошто тачно знамо где се налазимо у тексту. Колегиница Бранкица Мајкић је питала овај, за тај део где Ви сада наводите имена, па онда иде, не знам, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић и ту неколико напомена о њиховим улогама, функцијама, па сте рекли да се то односи на оно што сте Ви из оптужнице извукли. Ово Вас питам због тога, што сте овде навели код Радисава Јосиповића, уједно заменик командира чете, што ја сматрам нетачним, па Вас питам у вези са претходним, у оном претходном поступку када сте сведочили, други дан је био у питању, 16.11.2011. године, питала је председник већа, судија питала Вас је директно, „да ли је командир првог вода и истовремено заменик командира чете по формацији или га само замењује када је овај одсутан“. Ви сте ту дали те

одговоре у вези са овим и значи, само још једном проверавам, ово што сте у допуни сада навели, ово овде, то је Ваш као подсетник, рекли сте из оптужнице.

Судски вештак Бошко Антић: Себи сам то набацио да бих могао да, ипак тринаест, четрнаест година нисам могао све да памтим, да видим дужност коју су обављали и о чему се ради, јер прошло је три, четири године од задњег рочишта, тако да сам радио све отпочетка.

Адв. Бранко Димић: У вези са одговором који сте 2011. дали председнику већа на ово питање овај командир првог вода, заменик или замењује, то сте објаснили. Сада постављам питање на следећи начин, значи у ситуацији када имамо присутне друге командире водова у школи где су били смештени, и испред, не знам, задруге, у колони која се креће ка тој детелини, када имамо присутне, поред Јосиповића као командира првог вода и друге командире водова, да ли по било чему у списима, по прописима, тачка 35. или 37. Правила службе, да ли је по било чему Јосиповић по својој, да кажемо, имајући у виду првенствено ту командну функцију, командир првог вода, да ли је он изнад осталих командира водова?

Судски вештак Бошко Антић: Даћу Вам ја одговор. Ја сам то рекао мало раније, можда нисте чули. Појам заменик у нижим, у тактичким, па и нижим тактичким јединицама, па и другим тактичким јединицама није постојао, сада постоје заменици команданата, раније формацијски није постојао заменик команданта. Заменик команданта незванично је увек био командант прве јединице потчињене команданту, команданту бригаде командант првог батаљона, команданту првог батаљона командир прве чете, командиру прве чете, командир првог вода, јер то је по формацији и најстарији по чину. У присуству свог претпостављеног или касније у његовом одсуству, он нема никакву улогу, ако је напустио касарну, изашао напоље, није био два, три сата и тако даље, него у ситуацијама када је дуже одсутан због годишњег одмора, због болести и тако даље, онда обавља његову дужност до месец дана без наређења, а преко месец дана уз наређење о заступању. Разлог је углавном био финансијске природе, јер заступник има овлаштења места које обавља и платну групу за време док обавља његову. Тај месец дана је остављен отприлике због тога што боловање не траје баш тако често преко месец дана, а годишњи одмори су углавном били из два дела, па неко је рачунао зашто је то дато месец дана.

Адв. Бранко Димић: Добро, то се односи на однос између Влајковића и Јосиповића, да кажем и у складу са овим што су до сада говорили. Али када су на истом месту, само да прецизирам, када се на истом месту налазе конкретно за ову ваљевску противдиверзантску чету, када се налазе три командира вода заједно, на истом месту и у присуству, овде имамо овај случај, све време је био присутан командир чете Влајковић, да ли је командир првог вода Јосиповић по било чему изнад осталих командира водова?

Судски вештак Бошко Антић: Није ни по чему, не може да им наређује, не може да обавља никакву дужност, али је као најстарији, као командант најстарије јединице потчињене Влајковићу, је у неку руку најближи његов сарадник.

Адв. Бранко Димић: Јел то по тачки 35. или 37. Правила службе?

Судски вештак Бошко Антић: Ни по једној од тих тачки Правила 35 или 37, по правилу 35, зато што му је претпостављени, као што је улога начелник штаба било које јединице је у истој таквој улози.

Адв. Бранко Димић: Сада нисам разумео када сте рекли најближи његов сарадник.

Судски вештак Бошко Антић: Његов потчињени нема никаква овлашћења ни командну улогу ни наређивање, док је он присутан, сем својих водова.

Адв. Бранко Димић: У реду, то би било то, хвала, немам више питања.

Председник већа: Оптужени лично, није обавезно, не? Добро, е као што сам малопре погрешно рекао, прескочивши, оптужени Јован Димитријевић или адвокат Гордана Живановић?

Адв. Гордана Живановић: Добар дан, адвокат Гордана Живановић. Ја сам бранилац окривљеног Јована Димитријевића. Ја ћу Вас замолити да само неколико, хајде да кажемо, општих места покушамо да конзумирамо сада кроз сасвим кратке одговоре. Господине Антићу, у неколико наврата сте споменули да је у Ловасу тих дана био некакав, хајде да кажем, конгломерат неке војске, па су се звали, овако, онако, мењали имена, нису мењали имена и Ви сте успели да некако конзумирате ту војску, па нам будите љубазни и кажите, овако само набројте, која војска, у каквој формацији је била присутна, хајде везаћу се искључиво за 18. ујутру у Ловасу, значи дан догађаја?

Судски вештак Бошко Антић: У Ловасу, после заузимања Ловаса према наређењу помоћних и главних снага, ја не бих говорио, нису битне за овај случај, према документацији после налазила се прва тенковска чета, за коју нико не зна где је завршила и када је повучена из Ловаса; у неким изјавама се тврди да је 15.-ог у Ловасу, а када је отишла и зашто је отишла, нема документације; налазила се прва и друга чета из Љига и Лајковца, био је штаб, односно територијална одбрана места Ловас, била је милиција, генерал Васиљевић у својој изјави каже да је ту присутан био и Стојчић Баца са људством Државне безбедности и полиције и да су били органи безбедности из виших команди, пуковник Петковић за кога ја не знам ко је, да су непрекидно били на том простору. Ту је дакле владао један, па ниједним документом није одређено ко је најстарији ту и ко треба да командује.

Адв. Гордана Живановић: Будите љубазни и кажите ми, у целом том збиру тих војних оружаних снага, да ли су постојали добровољци?

Судски вештак Бошко Антић: Добровољци по документацији су били за време док су били у Товарнику, у саставу штаба територијалне одбране Товарник и са њима су наступали. Међутим, после настаје један општи куршлус са тим добровољцима. У неким изјавама нико не зна тачно да каже ко је командовао тим јединицама у нападу. А Наташа Кандић тврди да је неки Миле Ергић, ја не знам ко

је Миле Ергић командовао са тим јединицама у Ваљеву и наводи изјаву одређених сведока.

Адв. Гордана Живановић: Хвала Вам, врло сте детаљни, али покушајте молим Вас, само да ми кажете, ако су добровољци били у селу Ловас 18.-ог ујутру, значи сам тај дан напада, да ли можете да ми кажете, јесу ли егзистирали као посебна оружана формација, група или већ шта год, или су били под нечијим патронатом, односно у нечијем саставу?

Судски вештак Бошко Антић: Нису били посебна група, ја нисам нашао да су биле посебне групе, не зна се ни ко им је био командант по документацији. Али су и даље били у саставу штаба, територијалне одбране Ловас.

Адв. Гордана Живановић: Територијалне одбране Ловас, хвала. Ако у Ловасу постоји евидентно више војних формација и територијална одбрана Ловас, какав систем командовања у оквиру места постоји, ако постоје те две, да кажем, оружане формације или већ руководствене формације или како год?

Судски вештак Бошко Антић: Па ја Вам...

Адв. Гордана Живановић: Ко киме командује или обрнуто или свако за себе наступа?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам Вама већ неколико пута рекао да је...

Адв. Гордана Живановић: Јесте, само ево ја бих систематизовано...

Судски вештак Бошко Антић: Да је то тај хаос, нема ниједног документа који одређује, ко је најстарији у Ловасу. Јединице територијалне одбране из Ваљева су јединице које су дошле из сасвим друге средине. Јединице територијалне одбране Ловас и локално становништво које није могло бити претпостављено територијалној чети, тенковској чети из прве бригаде, овај, из друге бригаде, јер тенковска чета припада ЈНА, а правило је да се јединице територијалне одбране претпочињавају јединицама ЈНА. Ја не могу да разјасним оно...

Адв. Гордана Живановић: Управо то.

Судски вештак Бошко Антић: Јединицама ЈНА, прво тенковској чети.

Адв. Гордана Живановић: Да, управо то ме нешто везује, ако сам ја погрешно протумачила, Ви ме исправите, за Ваш први налаз када смо први пут разговарали о свему томе, да су биле те јединице територијалне одбране потчињене или присаједињене јединицама ЈНА.

Судски вештак Бошко Антић: Па јесу, оне су биле у саставу друге бригаде.

Адв. Гордана Живановић: Добро.

Судски вештак Бошко Антић: Саставни део друге бригаде и за њих је одговоран генерал, пуковник Лончар.

Адв. Гордана Живановић: Хвала. Да конзумирамо опет једно опште питање: молим Вас, разлучили смо да у војсци не постоји више врста командовања, него једна линија командовања која прати било какву акцију. Да ли је то тачно, да ли ја то добро тумачим?

Судски вештак Бошко Антић: Тачно.

Адв. Гордана Живановић: Хвала. Сада бих молила да ми кажете, малопре сте објаснили на питање, мислим господина председника већа, да у ситуацији када се нађе командир чете и командир вода, дали сте појашњење ко ту кога слуша и ко има ту право шта да нешто каже или негира, па сте рекли да у случају постојања овај командира вода, нема шта ту командир чете да прича, јел тако, обрнуто, извињавам се, да нема ту шта командир вода да прича, него мора да слуша како се, како је речено од вишег претпостављеног официра. Јел то тако?

Судски вештак Бошко Антић: Тако је, нисам мислио, нисам ја рекао да прича, него да коментарише, ко прима наређења, али схватио сам, нема проблема.

Адв. Гордана Живановић: Ја то мало упроштено.

Председник већа: Понављамо оно што је, ево нема ни пола сата, већ речено.

Адв. Гордана Живановић: Судија, некако је то по мени мало разбацано на јако пуно места у предмету, почев од 2011., па транскрипата, па до данашњег дана.

Председник већа: Ово је малопре било, па зато кажем.

Адв. Гордана Живановић: Добро.

Председник већа: За остало још и могу да схватим.

Адв. Гордана Живановић: Зато сам само хтела да то сложим. Да ли господине Антићу сте радећи на овом предмету, нашли било какав писани доказ из кога бисте могли да закључите да је било ко од припадника, како Ви кажете, такозване групе „Душан Силни“, а ја ћу бити још ужа у питању, окривљени Јован Димитријевић, примио од било кога усмено, писмено или како год наређење везано за дешавања 18. новембра, односно октобра у Ловасу?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам на то питање још 2011. године одговорио, да нема ниједног документа службеног, осим оне изјаве Управе безбедности која се доводи у питање, да ли је актуелна или није актуелна, да се спомиње иједан припадник одреда „Душан Силни“. У документима и тако даље, само дају се изјаве тамо да су вршили злочине, да су радили шта су хтели и тако даље, али имена нема.

Адв. Гордана Живановић: Добро. Будите љубазни па ми кажите, да ли сте било где током рада на овом предмету, нашли било какав писани доказ из кога бисте се могли да закључите да је окривљени Јован Димитријевић или било ко од чланова групе такозване „Душан Силни“, односно територијалне одбране Ловас, знао да се критичног дана иде на било какву акцију чишћења, прегледа, претреса терена? Наравно нећу да поменем чак ни колоквијално минско поље, то уопште Вас не питам, јер тога не постоји до момента док се не деси.

Судски вештак Бошко Антић: Ни у једном документу нисам пронашао ништа, осим изјаве једног оптуженог, али пошто изјаве оптужених се не узимају у обзир, не бих ни говорио о чему се ради.

Адв. Гордана Живановић: Хвала. Да ли сте било какав документ писани нашли да било који члан из „Душана Силног“ је упознат са чињеницом да му је саопштено усмено или писмено где се налазе постављени, да ли се прво уопште налазе, а онда ако се налазе, где се налазе постављена минска поља око Ловаса и локације везано за то место?

Судски вештак Бошко Антић: Не, ја сам једино пронашао у извештају да је командир инжињеријске...

Адв. Гордана Живановић: Опростите, када кажете, извештај, мислите на ову информацију која је оспорена...

Судски вештак Бошко Антић: Не, не, у извештају Друге бригаде да је командир јединице која је вршила полагање мина, да се налази у штабу територијалне одбране да да информације и саопштења о положеним минама, а ко се налази у том штабу територијалне одбране, не зна се, да ли су то били присутни представници „Душана Силног“ или не, нема никаквог документа.

Адв. Гордана Живановић: Хвала. Е ја бих Вас само питала још ово, ако ми дозволите, господине председниче, направила бих само један мали пресек. У потпуности се слажем са предлогом који је колега Зорко дао везано за постојећу информацију која је саставни део овог измењеног и допуњеног налаза и мишљења вештака, која је нешто што заиста сматрам да треба да буде изузето из предмета, јер се иста заснива искључиво на изјавама које су дате од стране учесника у овом поступку пред ВБА и нису доказ у предмету, наравно. И само ћу једну малу дигресију да направим, не улазећи наравно у суштину ове информације, јер не желим да је уведем уопште у предмет, колико је она контрадикторна свему ономе што је вештак данас изнео, а позива се на њу да нема разлога да сумња у њену веродостојност, је и чињеница да је у неколико наврата саопштио овде нама свима, данас у судници и претходних дана, да је наишао на доказе, да је село било брањено од стране непријатељски расположених снага у односу на војску, да је нашао доказе о откривеним експлозивним средствима, о скривеним бомбама, оружју, да су потчињена дејства...

Председник већа: Хајде да пређемо на ствар.

Адв. Гордана Живановић: А други став ове информације почиње-иако су предали све оружје, нису пружили никакав отпор. Значи управо то оно што вештак сам у свом исказу данас негира, па бих ја ето да скренем пажњу и на ту чињеницу да Ви то имате у виду приликом одлучивања о овим предлозима које ја потпуно подржавам.

И господине Антићу, кажете у свом налазу овде допунском, на страни 10, износите тврдњу, има доказа, цитирам, у првом ставу – тврдња да је неко непотребно скренуо у подручје, па онда даље се цитира где су се налазиле mine и тако даље. На основу чега црпите те информације и на основу чега тврдите да је неко...

Судски вештак Бошко Антић: На основу чега, на основу чега, закључио сам што је у наређењу које је добио усмено Влајковић и остали, да ће ићи путем до винограда који није миниран и тако даље, да ће ићи ови са њима. Међутим, крећући, колона је кренула преко детелине. Нема документа ко је то скренуо, ко је водио, зашто је до тога дошло, ја нисам могао доћи, то неко мора да установи или Тужилаштво које тврди да је то урађено или одбрана која тврди да није.

Адв. Гордана Живановић: Господине Антићу, ако 18.-ог ујутру поред тог поља детелине постоје две чете и војске и постоји шест добровољаца, утврдили смо да је било ту и различитих још других састава, али нисмо успели да довољно заинтересујемо ни Тужилаштво ни суд за то, али можда ћемо успети до краја, да ли сматрате нормалним и оправданим и разумним у оквиру Ваше струке, да неко од тих шест људи скрене педесет војника наоружаних у пратњи којим иду, па да то буде неко ко је скренуо у поље детелине? Да ли се уопште његов, такав предлог отпрати и прихвати?

Судски вештак Бошко Антић: Постављате питања на која тешко налазим одговоре из разлога што нико није утврдио, ни Тужилаштво, ни одбрана, ни суд, тачан састав јединице која, односно људства које је ишло, ко је командовао, зашто је командовао и тако даље. Ја без докумената које ми је ставио суд на располагање, а та документа је требало допунити и осталим, и браниоци и Тужилаштво и тако даље, нисам могао ништа ван тих докумената да констатујем.

Адв. Гордана Живановић: Ја Вам ово питање постављам управо због тога што се такви наводи провлаче кроз оптужницу, односно то је тврдња у оптужници, тачно присуство којих. Па да ли Вам то изгледа са војног аспекта оправданим, нормалним, уобичајеним, у складу са војним правилима поступања у таквим ситуацијама?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам рекао напослетку, да је цео постуак неоправдан, супротан војним правилима и незаконито урађен, без познатих наређења, без наредбодаваца, без сазнања учесника, појавиле се непознате личности, одједном се појави официр ЈНА који зауставља све и тражи да се престане са тим дејствима, да се уклоне мртви, непознати официр ЈНА се појавио...

Адв. Гордана Живановић: То утврђујемо већ осам година, ја Вас само теоретски питам, да ли Вам изгледа оправданим да шесторо људи нареди педесеторици наоружаних људи – скрећи.

Председник већа: Сматраћемо да је вештак одговорио.

Адв. Гордана Живановић: Ја нисам, судија, чула одговор, ја не знам.

Председник већа: Ја сматрам да је одговорио.

Адв. Гордана Живановић: Вештак даје своје мишљење у вези са целом акцијом, ту можемо да се слажемо он и ја или не морамо, сасвим свеједно, ја само то конкретно хоћу да чујем.

Судски вештак Бошко Антић: Као што је нелогично да су та шесторица урадили...

Председник већа: Већ сам Вам рекао да је одговорено, а што се нас тиче, разумели смо одговор.

Адв. Гордана Живановић: Па дозволите да имам 61 годину и да могу да мало спорије разумем.

Председник већа: Нисам, нисам.

Адв. Гордана Живановић: Да допустите могућност да иако сам пензионер, да добијем додатно објашњење.

Председник већа: Нисам на то мислио, али Вам нећу дозволити да питате четврти пут.

Адв. Гордана Живановић: Не, нећу, само чекам одговор на ово друго питање.

Председник већа: Немојте, ако имате нешто друго, питајте, а ако не, то би било то.

Адв. Гордана Живановић: Не, ја сматрам да нисам добила тачан одговор.

Председник већа: Па добро, питање је ионако реторичко.

Адв. Гордана Живановић: Да или не?

Председник већа: Одговор вам је свима јасан сигуран сам, кажем, питање је више ефектно него одговор што би био. Хвала лепо. Још нешто?

Адв. Гордана Живановић: Па да или не, само то хоћу.

Председник већа: Добро, то је онда то.

Адв. Гордана Живановић: Само то очекујем, да или не.

Председник већа: Јован Димитријевић.

Адв. Гордана Живановић: Остајете ми без одговора. Хвала.

Председник већа: Ни говора.

Судски вештак Бошко Антић: Судија одлучује да ли ћу да дам одговор или не.

Председник већа: Да ли оптужени Јован Димитријевић има неко питање?

Судски вештак Бошко Антић: Ако каже, ја ћу рећи.

Председник већа: Осим овог на које већ? Добро, не. У том случају оптужени Саша Стојановић или бранилац адвокат Слободан Живковић.

Адв. Слободан Живковић: Слободан Живковић, бранилац Саше Стојановића. Ја ћу Вас, ја сам и раније поставио питање, а и сада ћу да Вам поставим једно питање, постоји, Ви сте рекли да нисте нашли ниједан писмени доказ у предмету, да је било ко наредио разминурање било каквог минског поља. Да ли је то тачно?

Судски вештак Бошко Антић: Мислите о току догађаја на минском пољу?

Адв. Слободан Живковић: Да, да ли је дан пре тога 18. или 18., било ко наредио и да ли постоји било какав писмени доказ да је наређено било какво разминурање неког минског поља?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Адв. Слободан Живковић: У предмету постоји један, Ви сте рекли малопре сте одговорили делимично на једно питање, да имате доказ о извештају човека који је поставио то минско поље, али пре тога ми имамо један записник о постављању минског поља за који сте Ви раније тврдили да он објективно није потписан и за Вас он није валидан. Да ли је то тачно?

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам имао на располагању карту минских поља коју је поставила јединица Друге гардијске бригаде, једну и другу карту минских поља које је разминурао и поставио други односно механизовани корпус након тога 1992. који се разликује, нормално се разликује, две различите јединице. Друго, записници о положеним минским пољима, рекао сам то прошли пут, нису потписани, нема доказа, није написано коме су достављени, а у документацији која је, достављеним наредбама друге бригаде, једном пише да се ради у три примерка, други пут да се ради у пет примерака. Нашао сам извештај један, могу да га потражим ту, али то суд зна, да се саопштава да се командант инжињеријске јединице која је извршила запречавање, између осталог 13. и овог

минског поља, налази у штабу територијалне одбране, даје податке о минским пољима, односно јединици територијалне одбране Ловас. Рекао сам то и малопре.

Адв. Слободан Живковић: Да ли имате писмени траг да је тај штаб територијалне одбране обавестио некога из села Ловас?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Адв. Слободан Живковић: Под претпоставком, пошто овај документ није валидан, да ли је нормално да када се деси овај експлозив на минском пољу, да под претпоставком да је то минско поље поставила ЈНА, па можемо да тврдимо да је у неком поступку и тако било, да ли следи разминирање тог минског поља и да ли треба да постоји записник о том разминирању?

Судски вештак Бошко Антић: Следи разминирање, али не разминирање да се не створе услови док не престане опасност због чега су постављене, јер мине су постављене због спречавања интервенције са положаја које су држале хрватске снаге.

Адв. Слободан Живковић: Е сада да Вас питам, да ли је ово, пошто је претпостављам ово минско поље постављено у циљу одбране и спречавања противничких страна да упадну са те територије и тако даље, из тог правца, да ли по Правилима службе то минско поље мора да буде обезбеђено како се то ради и на који начин?

Судски вештак Бошко Антић: Правило службе то опет не регулише, наглашавам, правило запречавања и тако даље регулише минско поље, мора бити познато јединицама које штите и које могу доћи на те положаје. Међутим оно не може бити обележено, јер би и противник знао где се налази.

Адв. Слободан Живковић: Па добро...

Судски вештак Бошко Антић: За мине важи да је то, да не познаје ни пријатеља ни непријатеља.

Адв. Слободан Живковић: Али прошли пут сте рекли, чини ми се на мој одговор, да обично постоји стража испред тог минског поља, како би упозорила људе који се крећу, путнике и тако даље, значи неки цивили су могли исто тако да, прошли пут чини ми се да сте рекли да...

Судски вештак Бошко Антић: Нисам ја рекао да постоји стража, минска поља се штите али не на такав начин.

Адв. Слободан Живковић: Па добро, на који начин се штите?

Судски вештак Бошко Антић: И не све и не сва, не штите се ова минска поља, минска поља ова нису се могла штитити, јер се налазе на простору одакле су се очекивала дејства непријатеља из тих винограда одакле су пуцали снајперисти по Ловасу где има касније докумената да су то радили. А друго, овај, не знам зашто

Ви сумњате у то минско поље, минско поље заиста је посебно на карти нацртано и тако даље. Што је погрешна документација, то је сада други проблем, од наређења прве дивизије, па до задњег документа, све...

Адв. Слободан Живковић: Добро, Ви сте малопре рекли да немате никакав писмени доказ да је неко у селу Ловас био обавештен и да је добио карту са уцртаним минским пољима?

Судски вештак Бошко Антић: Па, немам ја, ја тврдим да је требало да буде обавештен, а ко је обавештен, неко је обавештен, да ли је обавештен, ко је обавештен, ја то не знам, зато што немам документе, папире.

Адв. Слободан Живковић: Па то, значи немате документе?

Судски вештак Бошко Антић: Не, јер немојте се љутити, али ви као одбрана који тврдите супротно, требали сте обезбедити доказе.

Адв. Слободан Живковић: Не љутим се ја. Па добро, ми и не можемо да обезбедимо неке доказе, јер то није у нашој моћи.

Председник већа: Добро, добро, нећемо, немојте у дијалоге те да улазите.

Адв. Слободан Живковић: Па добро, слажем се.

Председник већа: Држимо се процесних улога.

Адв. Слободан Живковић: Немам више питања.

Председник већа: Ваш брањеник можда? Не. Оптужени Зоран Косијер или адвокат Здравко Крстић.

Адв. Здравко Крстић: Адвокат Крстић, бранилац оптуженог Косијера.

Адв. Слободан Живковић: Извините, могу још само једно питање, молим Вас?

Адв. Здравко Крстић: Како да не.

Адв. Слободан Живковић: Извините, молим Вас, само једно питање. Да ли постоји уопште у војној терминологији НН налогодавац или НН извршилац или...?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Адв. Слободан Живковић: Хвала.

Адв. Гордана Живановић: Или издавач наређења.

Адв. Здравко Крстић: Адвокат Крстић, бранилац Косијера. Ја сам био у дилеми да ли уопште да после овако исцрпних питања и објашњења вештака, да

поставим неко питање, а нарочито када је колегиница цењена славила број година као некакав услов, ја тек немам право онда ни да поставим питање. Шалим се, раазуме се. Овај, ја сам данас чуо први пут да вештак, али пре тога једна констатација, немојте ми замерити, не чух да се ни на налаз вештака првобитни, ни на допунски налаз, па и данас, јавља стручни консултант. Да ли треба да схватим да се стручни консултант у свему слаже са налазом вештака?

Председник већа: Не, не, никако, али ту сам ја да се бринем о томе.

Адв. Здравко Крстић: Е, добро, јер нека питања ћу упутити и једном и другом.

Председник већа: А то ће бити после Вас, односно после одбране.

Адв. Здравко Крстић: Е, добро, добро, извините.

Председник већа: Тако је предвиђено.

Адв. Здравко Крстић: Зато што је то новина...

Председник већа: Ако ћете нешто препустити овај...

Адв. Здравко Крстић: Нови институт, па се не слажемо, не знамо најбоље, ја признајем да не знам све.

Председник већа: Нека буде вештак.

Адв. Здравко Крстић: Чак могу да кажем за себе да сам потпуно аматер када је у питању војна терминологија и зато бих искористио прилику господина генерала овај, вештака, а импресиониран сам са колегиницом Мајкић, младом колегиницом која се изузетно разуме у војну терминологију. Дакле, на страни 15. бићу врло конкретан, мада има много коментара, али да изузмемо сада те коментаре, биће времена и тако даље, да искористимо ову прилику, присуство вештака, на страни 15. налаза и мишљења, првог налаза и мишљења, јел имате господине Антићу код себе.

Судски вештак Бошко Антић: Првог?

Адв. Здравко Крстић: Првог, првог.

Судски вештак Бошко Антић: Па ја сам мислио да сам завршио 2011. године.

Адв. Здравко Крстић: Е, па идемо отпочетка, првог, дакле, на страни 15. стоји Ваша констатација, кретаћу се, оне радње које се стављају на терет мом брањенику, дакле да не улазимо, а имам много што-шта да кажем, то ће бити у завршној речи, а сада користим само ову прилику да Вам не одузимам више времена. У овом оперативном дневнику па Ви набрајате, нема заведених наређења, извештаја, све шта нема, не знам шта има, али овде стоји шта нема, па

између осталог и констатација – „нема података о полагању минских препрека“. Јел мислите на ово минско поље о коме је реч овде, јел?

Судски вештак Бошко Антић: Не само то, него све остале минске препреке које су положене око Ловаса.

Адв. Здравко Крстић: Не, не, али мене интересује ово.

Судски вештак Бошко Антић: Нема ни за то.

Адв. Здравко Крстић: Не и за то, за то нема? Јел нема?

Судски вештак Бошко Антић: Нема.

Адв. Здравко Крстић: Тако, добро сам разумео? Добро. А да има, ко би то наређење издао, чија је то компетенција? Да ли ја добро разумем, ако на страни 25 истог налаза, кажете, „сви напред разматрани састави“, ту је и састав ових, колегиница је исцрпно питала, то не знам колико је задовољна одговорима, али питања су била добра, састави били потчињени команданту Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде. Ја питам, да ли се мисли то на Лончара?

Судски вештак Бошко Антић: На?

Адв. Здравко Крстић: Лончара?

Судски вештак Бошко Антић: Па на Лончара, он је командант Друге гардијске.

Адв. Здравко Крстић: Нема га у налазу, значи реч је о Лончару? Е сада питам много аматерски, да ли је Лончар био задужен да да податке, односно наредбу да зна, да изда наредбу за полагање овог минског поља, о коме је реч овде?

Судски вештак Бошко Антић: Само је он могао да изда.

Адв. Здравко Крстић: Само он?

Судски вештак Бошко Антић: Само он.

Адв. Здравко Крстић: Хвала лепо.

Судски вештак Бошко Антић: Јер за...

Адв. Здравко Крстић: Не, не, не треба ми коментар никакав, никакав, никакав.

Судски вештак Бошко Антић: Наређења пише начелник инжињерије у његово име и он га одобрава.

Адв. Здравко Крстић: Потпуно Вас разумем. На страни 29. истог налаза, Ви обрађујете претрес терена, говоримо о конкретном претресу и терену где је било ово минско поље, па на другој страни 30, први други, трећи став, констатација је Ваша: „Циљ тог претреса...“, говоримо о претресу, „... није био уклањање минског поља и тешко је реконструисати догађања према званичној документацији“. Дакле, ту се слажемо да предметно минско поље није било предмет наредбе, налога, писменог, усменог, ако уопште има, нема и тако даље и ко је и то ме не интересује, није дакле било предмет претреса, јел тако, јел се слажемо у томе?

Судски вештак Бошко Антић: Не може бити, када је минско поље припада снагама које врше претрес.

Адв. Здравко Крстић: Чекајте, чекајте, доћи ћемо, полако, полако. Па, ја само постављам питање, немојте констатацију, него Ви овде кажете да циљ тог претреса није било уклањање минског поља и тешко је реконструисати и тако даље. Дакле, када се ишло у претрес, није био циљ уклањање минског поља?

Судски вештак Бошко Антић: Не.

Адв. Здравко Крстић: Не? Добро, хвала.

Председник већа: Колега, то пише.

Адв. Здравко Крстић: Не, не, да ли остаје, пошто има сада и допунског налаза и тако даље. А који је био циљ?

Судски вештак Бошко Антић: Циљ је био претрес терена, винограда, у циљу изналажења заосталих снага Збора народне гарде, за које се видело да се ту налазе њихове базе.

Адв. Здравко Крстић: Е па сада ја Вас питам, ако онај ко је наређивао усмено, писмено, надлежан, ненадлежан, није спомињао минско поље, нити је био то циљ претреса, како ће знати ови који учествују у претресу? Не, не, молим Вас, молим Вас, немојте, тужиоче, ја Вас изузетно ценим, поштујем, али мислим да је јако важно ово за мог брањеника. Како ће Косијер Зоран из Руме, који је дошао тамо два дана пре тога да зна, који је циљ и да ли је могао да зна и да ли је знао?

Судски вештак Бошко Антић: Није могао да зна, није ни требао да зна, то треба да зна његов претпостављени, па да му он објасни ако је знао. Међутим, ја сам рекао већ неколико пута, око тих, да не постоје наређења од врха, па све до последњег, не постоји никакав документ који регулише тај претрес.

Адв. Здравко Крстић: А да ли мислите да треба уско специјализовани медицински стручњак за такве људе који знају да иду на минско поље, а добровољно се јављају?

Председник већа: Не морате одговорити на то питање.

Адв. Здравко Крстић: Добро, добро, јесте мало сугестивно, није баш толико колико тужиочево питање, али приближно.

Председник већа: Знам да сте уживали у постављању тог питања, тако да га просто не би требало кварити одговором.

Адв. Здравко Крстић: Ево, ево, ево, ево, ево, то смо апсолвирали. Е сада, мене интересује, данас сам чуо у овом допунском налазу, претпостављам из допунског налаза, да у рукама вештак има списак лица, па каже, ако сам добро чуо и добро записао, сва лица погинула за време дејстава у заузимању, ако сам добро чуо, у заузимању Ловаса и на минском пољу. Јел садржина тог списка, односно имена на том списку, то су људи који су страдали од почетка „освајања“ (изговорио је: „под знаком навода“), јел одбране, како ко гледа, из ког угла, овај, села Ловас закључно са минским пољем и да су то била, да су то били браниоци, војна лица, да су учествовали у рату? Само хоћу са овим питањем да чујем одговор Ваш, да ли су то идентична лица, да ми не расправљамо о неким тамо другима, не интересује ме, него ове из оптужнице?

Судски вештак Бошко Антић: Постоји списак пигинулих у Ловасу који је вама свима познат и списак пигинулих на минском пољу. Од тих погинулих у Ловасу у време напада на Ловас, у време догађаја до минског поља и на минском пољу, налазе се људи за које постоји регистар бранитеља који је издала Република Хрватска – Министарство бранитеља.

Адв. Здравко Крстић: Ја питам, јел сви људи или неки?

Судски вештак Бошко Антић: Немам свих, ја имам један, њих 19-20, вероватно да има и за остале. У једном документу, један од њихових руководилица каже да је то за учено за 204. бригаду и да је та јединица у Ловасу, део те 204. бригаде. Ја имам овде изјаве бележене у „Ловашком листу“, који је дао сведоци у Хагу и где то наводе да су били наоружани, да су имали противтенковске мине и тако даље и тако даље.

Председник већа: Добро, ако је у питању упоређивање два различита списка, греота је да вештака плаћамо за тако нешто што можемо и сами да урадимо. Рецимо то на такав начин, дакле, не треба вештак да нам говори о томе.

Адв. Здравко Крстић: Па, не, ово је више подстрек за Тужилаштво да реагује, циљ питања је у томе.

Председник већа: Хајдемо даље.

Адв. Здравко Крстић: Добро. И једно предочавање, ако ми дозволите и са тиме бих завршио. Дакле, ја немам ништа против, чак бих се и придружио овом предлогу цењеног колеге који је скоро брзоплето констатовао да нисмо у цркви, ја знам, колега ме не прати, да нисмо у цркви, али бих волео да се понашамо тако, то значи да има реда неког, јел, да се, а и колегиница се, чини ми се, придружила, да се то, фамозна информација – строго пов. и тако даље, изузме и то је ствар сада суда и тако даље.

Председник већа: Добро, придружујете се, у реду.

Адв. Здравко Крстић: Ја мислим да је то био предмет доказивања у оном претходном, а пошто смо констатовали да то ништа није ваљало пре тога, нормално је да је уследио овакав предлог и ја немам ништа против.

Председник већа: Вештак.

Адв. Здравко Крстић: Ево вештак, да. У тој информацији, ја је користим само толико што, без злоупотребавања, што је исту потписао Милорад Бошковић, који је дао исказ овде пред овим судом 18. марта 2011. године, имам транскрипт, који се позива на све те информације, да су ишле Војном суду. Управо у том правцу хоћу да питам и да предочим, дакле, и на страни 31/68 тог транскрипта, он каже да све те информације на лицу места и тако даље, које су биле припремљене, направљене, овај, шаље се на Војни суд, а и Државној безбедности да би се усклађивала дејства и предузимале мере заједничке. Е сада ја питам вештака као војног стручњака, на које се мисли овде безбедности, војну, цивилну, заједно, каква је улога тих органа у вези кривичне пријаве против евентуално неких НН извршилаца? Говирмо о минском пољу, све се крећемо ту, мене друго не интересује.

Судски вештак Бошко Антић: Пријава за кривично дело се подноси, не подноси суду, него тужилаштву, Војном тужилаштву, Војно тужилаштво после процене, покреће предлог суду, оптужницу, да се прихвати или не прихвати оптужница.

Адв. Здравко Крстић: А ко Тужилаштву подноси кривичну пријаву?

Судски вештак Бошко Антић: Тужилаштву подносе органи безбедности.

Адв. Здравко Крстић: Е то, ја то питам.

Судски вештак Бошко Антић: Јесте, органи безбедности.

Адв. Здравко Крстић: И овде стоји – „Државна безбедност и ВБА“. Јел они имају неку улогу у томе или немају?

Судски вештак Бошко Антић: Немају.

Адв. Здравко Крстић: У овом предмету имају, овај, доминантну улогу, ја то знам.

Судски вештак Бошко Антић: Немају, нису требали имати никакву улогу.

Адв. Здравко Крстић: Добро, само су обавештавали?

Судски вештак Бошко Антић: Носилац, органи безбедности одређеног ранга ово пошто се иде на Врховно војно тужилаштво, ишло је посредним путем

преко Управе безбедности. Иначе, носилац је била прва дивизија, чија је група, орган безбедности извршио истраживање, јер ове изјаве су дате органима прве дивизије.

Адв. Здравко Крстић: А да ли знате, каква је улога тих који подносе кривичну пријаву у генерала Васиљевића била или требала да буде?

Судски вештак Бошко Антић: Сем прича, прича и коментара које ја немам у документацији коју ми је суд доставио, немам никакву. Читао сам изјаву генерала Васиљевића који изјављује да се ту на подручју налазио Стојчић „Баца“ са органима МУП-а, Државне безбедности, да су радили шта су хтели и између осталог се стално налазио неки пуковник Петковић, за кога не знам, ви то сви знате остали, мислим знате ко је и о чему се ради, према томе зато сам и рекао да је општи хаос, јер се поред јединица које сам набројао, налазе и они које нису нигде дефинисани, ни у оптужници, ни у суду, нити до сада нису ни спомињани чак.

Адв. Здравко Крстић: А господине Антићу, да Вас питам у контексту овог питања, само једно потпитање, чија је била обавеза, десио се случај, ја мислим да је то стицај околности био и тако даље, али то по страни шта ја мислим, десио се случај, двадесеторо или колико, осамнаесторо мртвих и тако даље, ко је био дужан да изађе на лице места, да ли је био дужан, ко је био дужан и да ли је изашао, да ли имате података, јесте нашли?

Судски вештак Бошко Антић: Нисам нашао.

Адв. Здравко Крстић: Од ових органа које смо набројали?

Судски вештак Бошко Антић: Нисам нашао податак, али знам ко је био дужан.

Адв. Здравко Крстић: Ко је био дужан?

Судски вештак Бошко Антић: По прописима и правилима, одмах после догађаја, морао је бити поднешен ванредни борбени извештај Другој бригади; Друга бригада је морала обавестити своје претпочињене, командант бригаде је морао одредити органе безбедности који ће повести истражни поступак који су за то задужени, који су оспособљени. Међутим, он је изјавио да он није имао довољно снага и да је замолио команду дивизије да она то учини, па су преузели органи безбедности дивизије. Извештаја ниједног ни другог, нема, сем ове информације, остали извештаји не постоје. Дакле „не постоје“ (вештак је изговорио, дакле, не постоје, под наводницима).

Адв. Здравко Крстић: Е, е, доћи ћемо до наводница. Дакле, ако сам добро разумео, неко је био дужан и обавио тај посао на лицу места, увиђај и поднео кривичну пријаву? Јел Ви знате да је поднета кривична пријава за овај догађај Војном тужилаштву?

Судски вештак Бошко Антић: Па малопре сте рекли Војном суду, Војном тужилаштву је требао поднети кривичну пријаву орган који је вршио истрагу; пошто је то било Тужилаштво при ССНО, било је спрат изнад мене где сам ја радио, знам где се налази и тако даље, то је требала Управа безбедности да поднесе предлог за покретање кривичног поступка и оптужницу, за подизање оптужнице.

Адв. Здравко Крстић: Тако је, не, не, полако, полако, Управа безбедности је дужна да поднесе кривичну пријаву. Каква је улога у то време била генерала Васиљевића у тој Управи?

Председник већа: Нећемо о томе.

Судски вештак Бошко Антић: Ја сам лепо већ рекао, да се ја нисам бавио, да се нисам бавио, генерала Васиљевића када њега нема ни у оптужници ни у једном документу.

Адв. Здравко Крстић: Не, ја питам само.

Председник већа: Господине Антићу, нећете одговарати на ово питање.

Адв. Здравко Крстић: Е добро. Да ли дозвољавате када Вам ја предочим сада извод из евиденције Тужилаштва, са констатацијом да 1994. године та кривична пријава је уништена и када Вас питам, ко је имао интерес да изда налог Тужилаштву да се уништи кривична пријава за догађај на овом минском пољу?

Председник већа: Није то за вештака.

Судски вештак Бошко Антић: И Вама и мени је јасно стављено да се ја правним питањима нисам бавио, то је питање за правнике.

Адв. Здравко Крстић: Судија, а могу ли да предочим само да види да ја...

Председник већа: Нема потребе.

Адв. Здравко Крстић: Да све што говорим, а предочио сам господину...

Председник већа: Нека нема везе, нема потребе, нема потребе то да гледате.

Адв. Здравко Крстић: У реду је.

Председник већа: Ви то истакните у завршној речи или већ када сматрате да треба, а вештака испљивати око тога...

Адв. Здравко Крстић: Али није ово испљивање, човек је на високим војним функцијама био...

Председник већа: Дакле, нећемо.

Адв. Здравко Крстић: Ево, чак спрат изнад Тужилаштва, ако сам добро разумео, јел? А не испод, добро. Дакле, као стручно лице, као вештак, да ли је то уобичајено, да ли је сретао у својој пракси до сада од потпоручника до генерала, на испитима и тако даље, у пракси, прво да ли је сретао онакву наредбу академску, јел, број 10, која беше, и друго управо ову констатацију да се кривична пријава уништи?

Судски вештак Бошко Антић: Нисам наишао на такав случај, био сам судија поротник у Врховном војном суду на неколико суђења...

Адв. Здравко Крстић: Е браво, Ви сте компетентни.

Судски вештак Бошко Антић: Таквог догађаја није било, јер то је била сасвим нека друга врста суђења за ратне злочине. Неко треба да то истражи ко је за то надлежан, али мислим да је то посао више правне природе, него војног стручњака, јер ја сам углавном надлежан за командовање и руковођење, а за та кривична дела...

Адв. Здравко Крстић: Да ли сте Ви некада командовали некоме да уништи кривичну пријаву као командант?

Председник већа: Ни говора о томе.

Судски вештак Бошко Антић: Ма нисам ја...

Адв. Здравко Крстић: Ево колико се ја разумем у војну организацију. Дакле, мислим, ево...

Председник већа: Претпостављам да је то било све што сте хтели?

Адв. Здравко Крстић: Тако је, у праву сте.

Председник већа: Оптужени Косијер. Нисте укључили микрофон.

Опт. Зоран Косијер: Моје поштовање, оптужени Зоран Косијер, браћеник адвоката Здравка Крстића.

Ја имам питање за господина вештака, неколико питања. Прво, да ли је нашао негде, било где у документацији, да се моје име и презиме спомиње уопште у Ловасу за и у предмету оптужнице?

Судски вештак Бошко Антић: Господине Косијер, да ме не би питали и постављали иста питања и други из Ваше групе, рекао сам да нисам нашао ниједан документ са именом и презименом, сем опште групе и тако даље, али појединачно име нисам нигде нашао.

Опт. Зоран Косијер: Хвала.

Судски вештак Бошко Антић: Према томе, да не би поново постављали већ трећи пут исто питање, нисам.

Опт. Зоран Косијер: Друго питање је...

Судски вештак Бошко Антић: Опростите, Ви видите у мом извештају да се, да се Ваша група малтене не спомиње, зато што нема имена, нема документације, нема ничега и не знам зашто, овај, покушавате да се нађете тамо где Вас нема.

Опт. Зоран Косијер: Само морам да Вам кажем, да Вам поставим неколико питања из простог разлога због суда да уђе у транскрипт, јер овде су били сведоци који су лажно сведочили, па ћу Вас нешто питати у вези, да објасните, шта је противдиверзантска чета?

Судски вештак Бошко Антић: Опет Ви мени постављате теоретска питања шта је противдиверзантска чета.

Опт. Зоран Косијер: Морам да Вас питам, извините, господине Антићу...

Судски вештак Бошко Антић: Немојте молим Вас, у наредби коју сам добио од суда, нигде не пише да ја морам вршити теоретска објашњења, шта је мина, шта је диверзантска чета, који је број патика носио који је ишао у минско поље. То за Вас не представља никакав проблем.

Опт. Зоран Косијер: Господине Антићу, сада ћу Вам рећи, представља.

Судски вештак Бошко Антић: Добро.

Опт. Зоран Косијер: Јер ја не знам како ће, да ли ће суд ценити Ваш извештај или ће ценити лажна сведочења, па...

Судски вештак Бошко Антић: Али, рекао Вам је већ председник судског већа, да ја нисам надлежан за сведочења и за сведоке и за коментарисање сведока. То треба суд да извуче закључак.

Опт. Зоран Косијер: Добро, кажите ми ево овако, само је ово питање, у оптужници тужилац је навео да за минско поље, каже да смо били на безбедносној удаљености. Па Вас ја питам, с обзиром да се није знало да је ту минско поље, кажите ми, да ли онда и постоји безбедносна удаљеност?

Судски вештак Бошко Антић: Онај који је положио mine, требао је да саопшти да безбедносна удаљеност не постоји, те mine имају, колико ја знам, дејство 25 до 25 метара и изазивају смрт, до 100 метара тешка оштећења и тако даље. Међутим, ту се узима још фактор сигурности, један и по до два и по метра, значи негде још 250 до 350 метара од минског поља.

Опт. Зоран Косијер: Само ово да Вас питам, пазите, с обзиром да војник који улази у поље са детелином, не зна да је ту минско поље. О каквој је тужилац онда безбедносној удаљености говорио?

Председник већа: Ево слушајте свог браниоца.

Адв. Здравко Крстић: Тако је.

Опт. Зоран Косијер: Када је безбедосна, ево само ово питање па завршавам, безбедносна удаљеност значи важи само за онога ко поставља минско поље, јел тако?

Судски вештак Бошко Антић: Не важи само за...

Опт. Зоран Косијер: За његовог помоћника?

Судски вештак Бошко Антић: Важи за све јединице које је он положио и кога те mine штите, ко ће да се креће у том подручју.

Опт. Зоран Косијер: Добро, хвала, немам више питања.

Судски вештак Бошко Антић: Неко је требао да саопшти колика је, где и тако даље. Ја свакако да тачно нисам могао мерити да ли је било 150 метара од пута или 212 у дубини детелине и да ли је детелина висока 20 или 15 сантиметара.

Председник већа: Добро, Петроније Стевановић или бранилац, адвокат Бранислава Фурјановић, да ли има нешто за вештака?

Адв. Бранислава Фурјановић: Не, не, немамо.

Председник већа: Петроније устаје, па сада.

Адв. Бранислава Фурјановић: Не знам.

Председник већа: Ако немате ништа, нисте морали ни долазити.

Опт. Петроније Стевановић: Немам питања.

Председник већа: Добро, добро, схватио бих иначе, хвала лепо. Пуномоћник оштећених, овде није присутан, јел тако, мада је била обавештена на прошлом претресу, усмено, да, тако да са њене стране ништа. Стручни саветник, дакле господине Секулићу, имате ли Ви неко питање за вештака, а још пре примедбу, с обзиром да сте исте струке, што ви вероватно било примереније, ако их имате?

Судски вештак Бошко Антић: Могу ја да седнем?

Председник већа: Да.

Стручни саветник Милисав Секулић: Практично сам пратио сва суђења и она прије, од 2007. до сада и данас ово је задње, нисам био на два. И шта мислим,

корисно је да кажем. Све се сада своди на минско поље, у које су они цивили или не знам ко, утерани, натерани. Тужилац чак пита чак да ли Правило службе то предвиђа. Постоји Упутство за минирање, разминирање, борбена упутства и тако даље. Наравно да је забрањено и заробљенике терати у минско поље и не знам како окривљене људе, ако су, не може у минско поље.

Председник већа: Само нешто, уз сво поштовање према Вашим годинама, искуству и чину, да ли има нешто у чему се Ви не слажете са судским вештаком?

Стручни саветник Милисав Секулић: Са чим?

Председник већа: Са судским вештаком у ономе што је написао и рекао?

Стручни саветник Милисав Секулић: Слушајте, што се тиче...

Председник већа: Има ли нечега у чему се Ви не слажете?

Стручни саветник Милисав Секулић: Што се тиче ове експертизе сада у допуњеном, прво остало је при ставу да Правило службе нешто одлучује у рату. Она је све докторате које сам прегледао, стручне радове, нигде у литератури не пише Правило службе, него пишу она борбена упутства, рад команди, штабова и тако даље. Значи када помињемо тачку 37. из Правила службе, ја сам био у Четвртој управи и ја сам писао Правила службе и не односе се на командовање у операцији, у боју и тако даље. Међутим, то и нема неког великог значаја сада за овај проблем. Друго што је изостало у овој експертизи и што смета свима, хтели они то да прихвате или не. Није приказано ништа од утицаја на ово што се дешава у другој зони, а тесно је везано са овим догађајем. Молим вас, ово се дешава у Српској аутономној области Источна Славонија, Барања и Западни Срем. У овој области командант територијалне одбране је генерал Радован Стојчић. Молим вас, Лончар је одустао, он није захтевао да оно што је он радио у тој зони, да утиче на то. А и да је покушао да утиче, било би му бескорисно. Затим постоји власт ова власт постоји. Њена је територијална одбрана са ове територије, њена је територијална одбрана. По прописима тадашње Југославије, јединице територијалне одбране из ове области, могле су да се потчињавају командама ЈНА; али штабови ТО нису могли да се потчињавају, није предвиђено. То је био орган власти, знате и када говоримо и о територијалној одбрани у Ловасу, ту је било јако пуно територијалне одбране. Морам да Вам кажем, да је до краја 1991. године погинуло 491 припадник територијалне одбране, док када узмете из ЈНА, говорим на том ширем простору, онда треба одговорити да су они били врло активни и тако даље. Молим вас, запостављена је и без тога се не може доћи до истине – Служба безбедности ЈНА и МУП Републике Србије, без обзира ко шта мисли, у време када се ово у Ловасу дешава, начелник Првог одељења Управе безбедности је генерал Васиљевић, начелник Трећег одељења је Бошковић који се појављивао овде на суђењу. Молим вас, ја сам био у Хагу као неки експерт пет година, имам сваку реч коју је Васиљевић проговорио за Ловас, за Источну Славонију. Он је сркоз другачије говорио него што је Бошковић овде износио. Према томе, нешто не може да буде уопште тачно, не улазећи у то. Пуковник Петковић...

Заменик тужиоца: Председниче, да ли може стручни саветник да се оријентише на овај налаз и мишљење вештака, шта има спорно у вези тога, неусаглашеност нека.

Стручни саветник Милисав Секулић: Пуковник Петковић је био официр безбедности Прве армије и са још два, био је код Шида и он је пратио те разне догађаје и извештавао. Бошковић је овде рекао да је извештај послао Управи безбедности, да је послао начелник безбедности Друге бригаде, који није послао команданту бригаде, Лончар и добро би било да се погледа шта пише у том извештају, јер то на неки начин овај говори и сада ми када идемо, ко је могао, то је најважније питање, ко је могао да нареди да се цивили утерају у минско поље. Мислим да је велика заблуда ако се мисли да је то урадио командант места, он је добио тај задатак и зато се то на неки начин прикрива, баца тамо на неке леваче. Ми имамо овде Влајковића који је одбио наређење, јер не зна ни где је то минско поље, али има људе. Он тамо одговара, био на суду, а ови људи који су извршавали наређење, па су терали те цивиле у минско поље, има их који су подобили, не знам ни ја колико у првој варијанти тога, одговара онај ко је издао наређење.

Председник већа: Добро, као саветник...

Стручни саветник Милисав Секулић: И врапцима је јасно да је Радован Стојчић издао наређење.

Председник већа: Као саветник, шта нам саветујете?

Стручни саветник Милисав Секулић: Молим?

Председник већа: Као саветник, шта нам саветујете?

Стручни саветник Милисав Секулић: Молим вас, што се тиче, ја више гледао сам ја са тог аспекта Димитријевића, који није ни лук јео, ни лук мирисао, али свашта знам, мислим, иако је он био упознат. Нема колективне одлуке, увек одлуку доноси један човек и када се она спроводи у живот, она иде тако, нема више онај ко му је шта предлагао или мислио да треба. Командант одговара за одлуку. Према томе, по мени, имајући у виду да ово траје од 2007. године до сада, када се сетим неких тих људи које сам видео 2007., па они немају никакав живот, то је горе него да су били на робији, овај. Дозволите да кажем да сам ја био и командант те бригаде као гардијског пука, да познајем масу тих људи из те бригаде, да сам био девет година у Генералштабу, да сам у ово време када је долазио у Ловас и знам добро, па слушајте, не одговара командант бригаде, зато што људи знају да ако би он одговарао, да ће неко други да одговара, врло озбиљно, јер он није имао моћи да наметне да се не поштује, не одговара команда дивизије, молим вас. Па нашли смо тамо неке, нека се они не љуте на мене...

Председник већа: Добро, захваљујем Вам.

Стручни саветник Милисав Секулић: Да, и мој је предлог да наравно Ви то још видите, то треба да се уради, ја не штитим никакве злочине, нити то имам намеру да чиним, да се то, када се буде приводило крају, да имате једну групу која

ће са вама скупа нека питања Вам изнети, Ви ћете гледати шта ћете то прихватити и да се стварно изрекне нека пресуда која има људско лице. Хвала.

Председник већа: Хвала. Ја ћу замолити сада, тишина, замолићу сада да нам двојицу наших сведока доведу овде, да им кажем да нема сврхе сада почињати са њима, једним или са другим, а ионако смо планирали сутрашњи дан за рад на овоме.

Ја сам претходно већ, па ћу вам поновити опет, дакле за Маријану Радочај, тишину молим, поновићу само ако ме неко није чуо био на почетку данашњег претреса. Маријана Радочај нам неће бити овде сведок, пружа нека оправдања да то здравствено и психофизички то није у стању, нити да дође овде у судску зграду и у судницу, а ни преко видеолинка, тако да на њу онда више не рачунамо, али на ову двојицу сведока који су предложени, да и то за сутра, дакле у 9,30. Да ли су на путу? Опет да буде јасно, сматрамо да судски вештак сутра не мора долазити, бар везано за ове доказе који сутра су предвиђени, а да ли ће нешто бити у будућности или не, то сада нећемо ни искључити, а ни потврдити. То важи и за саветника, мада саветник не мора нужно бити везан за вештачење, мада је то најприродније, тако да, господине Секулићу, Вама препуштамо на одлуку да ли ћете надаље долазити на ово суђење или не. Што се вештака тиче, кажем, није обавезан. Живан Стојковић, Ви сте, Милан Милошевић, ви сте били од јутрос, то ми је јасно, рекао сам да Вам кажу да ћемо мало сачекати са вама, док са судским вештаком који је отворио многа питања овде потребна и кога смо испитивали све до сада, док не завршимо са тиме, а сада је оволико сати колико је. Са вештаком јесмо завршили, али ми се чини да нема сврхе сада почињати ни са једним од вас. Па морам да тражим од вас да дођете и сутра у овај суд, такође у пола десет. Верујем да ће то бити сасвим довољно, дакле сутра предвиђено за вас обојицу. Уколико је потребно било из ког разлога, било коме овај да неку врсту оно оправдања или позив или тако нешто да и сутра морате бити овде, даћемо вам сада. Дакле и поред најбоље воље, нисте данас стигли на ред, али то сутра онда у пола десет такође у овој судници ћемо завршити што се вас тиче. Да ли смо се разумели? Да ли је потребно нешто да вам напишемо да ћете и сутра бити овде? Било коме? У реду, добро, на овај начин сте усмено позвани, па вам наравно ништа писмено нећемо давати. Ово сам говорио о некој врсти оправдања или било како. Значи сутра у пола десет настављамо, такође у овој судници са овом двојицом сведока. И треба да расправимо, мислим да ћемо имати за то довољно времена, нисмо данас са тиме почињали, шта ћемо од документације, обимне документације, писмених дакле доказа или писаних, како сада већ сви говоре, приказивати овде, да ли преко документ камере, да ли на мониторе и остало, односно шта сматрате, надам се заиста да није потребно да се изводи на такав начин, односно за шта би било довољно да констатујемо, једноставно да извршимо увид и да постоји и да је уведено међу доказе, али о томе сутра, након ових сведока.

Толико, дакле окончано у 13 и 35 часова.

BP3 1148